

SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Materiał opracowany przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Institucja Zarządzająca PROW na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

PROJEKTY SIR

III KWARTAŁ 2023 R.

Operacje zrealizowane w III kwartale 2023 r. przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, w ramach Planu Operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2022-2023 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich

Spis treści

III Warmińsko–Mazurskie Dni Pola.....	3
Dobre praktyki wiejskiej przedsiębiorczości.....	4
Podlaska Akademia Serowarska IV Edycja	5
Mistrz serowarstwa	6
Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego poprzez poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych.....	7
Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich.....	8
Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w dywersyfikacji dochodów na obszarach wiejskich	9
Warsztaty Lawendowe.....	10
Nowatorskie rozwiązania w praktyce zrównoważonej ochrony sadów i plantacji na przykładzie sadownictwa czeskiego i węgierskiego.....	11
Energia odnawialna – oszczędność dla gospodarstwa rolnego i ochrona środowiska	12
Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki hodowlanej.....	13
Gospodarka pasieczna –innowacyjna i w zgodzie z naturą.....	14
Gospodarstwa demonstracyjne w województwie świętokrzyskim.....	15
Innowacje w zrównoważonej produkcji owoców ziarnkowych na przykładzie rozwiązań holenderskich.....	16
Dobre praktyki serowarskie.....	17
Warmińsko-Mazurska Wystawa Zwierząt Hodowlanych.....	18
V Forum Innowacji „Bezpieczny rolnik – bezpieczny konsument”	19
Rolnictwo precyzyjne szansą na rozwój gospodarstw rolnych.....	20
Gospodarstwa demonstracyjne w woj. kujawsko-pomorskim	21
Pokazy Innowacji podczas Targów Rolnych Agro Pomerania.....	22
Sesje networkingowe wspierania innowacji w rolnictwie.....	23
„Strefa Wiedzy” podczas jesiennych targów.....	24
Opracowanie technologii produkcji przetworów z owoców i warzyw przydatnych do produkcji w małej skali	25
Wyzwania współczesnej hodowli kóz.....	26
Współpraca motorem innowacji na pomorskiej wsi	27
Innowacje w chowie i hodowli bydła na przykładzie austriackich gospodarstw	28
Rok w Winnicy.....	29
Działania na rzecz ochrony środowiska.....	30
Nauka – Praktyce: wymiana wiedzy w obiektach doświadczalnych instytutów naukowych	31
Sieciovanie w ramach Dolnośląskich Partnerstw ds. Wody – dobre praktyki gospodarowania zasobami wodnymi w woj. dolnośląskim	32
Konferencja Lokalnych Partnerstw do spraw Wody dla Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych.....	33
Zespół tematyczny ds. hodowli bydła mlecznego	34
Melioracje a wykorzystanie naturalnych cieków wodnych do nawadniania rolniczego	35
Nowe technologie i innowacyjne rozwiązania w pszczelarstwie	36
Lubelskie Forum Innowacji Rolniczych.....	37
Sezon pasieczny - przekrój przez wszystkie etapy prac w tradycyjnej i innowacyjnej pasiece	38
Dni Pola Minikowo – innowacyjne rozwiązania dla zrównoważonego rolnictwa.....	39
Ryneczek Marszałkowski Prosto od Rolnika.....	40
Dary z ula	41

III Warmińsko-Mazurskie Dni Pola

Organizator: [Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z/s w Olsztynie](#)
Forma: spotkania polowe
Data: 12 czerwca-7 lipca 2023 r.
Miejsce: woj. warmińsko-maz.

Grupa docelowa: rolnicy, przedstawiciele doradztwa rolniczego, pracownicy uczelni i jednostek naukowych, przedstawiciele samorządu rolniczego, przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, pracownicy jednostek wspierających rozwój rolnictwa, przedsiębiorcy, osoby zainteresowane tematyką wydarzenia.

Cel: budowa sieci powiązań między sferą nauki i biznesu a rolnictwem oraz ułatwienie transferu wiedzy i innowacji do praktyki rolniczej. Wymiana doświadczeń i możliwość rozwiązywania problemów technologicznych oraz upowszechnianie nowych metod technologii uprawy i propagowanie dobrych praktyk rolniczych w uprawie roślin.

Relacja:

III Warmińsko-Mazurskie Dni Pola to wydarzenie, podczas którego doradztwo i nauka spotykają się bezpośrednio z praktyką rolniczą w warunkach konkretnych gospodarstw zlokalizowanych w różnych częściach województwa. Eksperti przeprowadzający warsztaty polowe na demonstracjach oraz wykładowcy, którzy uczestniczyli w III Warmińsko-Mazurskich Dniach Pola podzielili

się z swoją opinią na temat tego wydarzenia. Przedstawiamy wypowiedź dr hab. inż. Paweł Bereś, prof. IOR, Kierownik Terenowej Stacji Doświadczalnej w Rzeszowie, Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu:

„W trakcie spotkań ocenialiśmy każdorazowo sytuację fitosanitarną na polach uprawnych pod kątem pojawu chwastów, chorób i szkodników. Ta bardzo się różniła pomiędzy lokalizacjami. Zależało to nie tylko od warunków pogodowych, gatunku i odmiany rośliny, ale także od wdrożonych programów ochrony, które każdorazowo były prezentowane przy omawianiu demonstracji. Zwracaliśmy uwagę, że ochrona roślin staje się coraz trudniejsza w praktycznym wykonaniu z powodu ubywających substancji czynnych. W trakcie omawiania demonstracji mówiliśmy o Zielonym Ładzie, ekoschematach, rozwoju metod biologicznych i agrotechnicznych, ale i o rolnictwie precyzyjnym. Poruszyliśmy problem braku programów ochrony przed niektórymi zagrożeniami, które pojawiły się na wizytowanych uprawach np. pojawem nieziarnki paskowanej. Zwróciliśmy uwagę na rosnące ryzyko uodparniania się coraz większej liczby agrofagów na zbyt często stosowane te same substancje czynne pestycydów, ale i na uproszczenia choćby w uprawie gleby i roślin, które sprzyjają pojawowi wielu gatunków. Tu zwracaliśmy uwagę szczególnie na monokultury”.

[Więcej](#)

Dobre praktyki wiejskiej przedsiębiorczości

Organizator: [Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu](#)

Forma: wyjazd studyjny

Data: 3-6 lipca 2023 r.

Miejsce: Zagrody Edukacyjne

Grupa docelowa: rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele doradztwa rolniczego, wiejscy oferenci usług turystycznych, przedstawiciele instytucji, właściciele gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych, mieszkańcy obszarów wiejskich oraz osoby zaangażowane we wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich Dolnego Śląska.

Cel: ułatwienie wymiany kontaktów pomiędzy mieszkańcami obszarów wiejskich, rolnikami, przedstawicielami doradztwa rolniczego, przedstawicielami instytucji zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich na Dolnym Śląsku, utworzenie wspólnej płaszczyzny do zdobycia fachowej wiedzy w zakresie rozwijania innowacyjnej formy przedsiębiorczości w postaci oferty edukacyjnej w gospodarstwach rolnych, prezentacja dobrych praktyk w zakresie ofert edukacyjnych na terenie Dolnego Śląska.

Relacja:

Pierwszym punktem programu był wykład na temat Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Następnie uczestnicy wyjazdu odwiedzili 6 gospodarstw, których właściciele prowadzą zagrody edukacyjne oraz inne formy przedsiębiorczości. Pierwszym obiektem była zagroda „Dyńowy zakątek” w Olszanach. Właściciele, Joanna i Michał Starakowie opowiedzieli o historii gospodarstwa rolnego, w którym uprawia się dynię, jak rozpoczęli przygodę z rolniczym handlem detalicznym, otworzyli sklep przy gospodarstwie, w którym można kupić dyniowe przetwory i wypieki.

Drugi dzień wyjazdu rozpoczął się od wizyty w zagrodzie Zielony wulkan w Rzeszówku, który prowadzą Marta i Maciej Zawieruchowie – ziołarze i wykwalifikowani fitoterapeuci. Uczestnicy wyjazdu obejrzeni ogród ziołowy i uprawiane w nim rośliny ziołarskie, poznali ich zastosowanie, wymagania siedliskowe.

Następnie grupa odwiedziła Galerię pod aniołem w Dobkowie. Jest to zagroda edukacyjna, w której prowadzone są warsztaty ceramiczne, wypieku pieczywa oraz gry i zabawy na świeżym powietrzu. Właścicielka Bogusława Rudnicka w formie stand-upu opowiedziała historię rozpoczęcia działalności artystycznej i edukacyjnej.

Trzeci dzień to wyprawa do zagrody edukacyjnej Kozia łąka w Łomnickiej Hali Mlecznej w Łomnicy niedaleko Mysłakowic. W Hali prowadzony jest sklepik z mlecznymi wyrobami z mleka krowiego, koziego i owczego.

Tego samego dnia odwiedzono także zagrodę o profilu pszczelarstwie Apikraina Ogród Doświadczeń Pszczelich w Podgórkach, na wzgórzu z widokiem na Góry Kaczawskie i Karkonosze. W zagrodzie małżeństwo nauczycieli – Edyta i Michał Judzińscy prowadzą zajęcia dla dzieci na temat pszczół, miodu i produktów pszczelich.

Ostatnią zagrodą, do której pojechali uczestnicy wyjazdu był Dom chleba w małej wsi Radzimowice koło Bolkowa, prowadzony przez Wiktora Urbańczyka i Władysławę Gil. W gospodarstwie prowadzona jest nie tylko działalność edukacyjna, ale również przydomowa piekarnia i produkcja makaronów, kasz i mąki orkiszowe.

[Więcej](#)

Podlaska Akademia Serowska IV Edycja

Organizator: [Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 3 – 6 lipca 2023 r.
Miejsce: woj. opolskie

Grupa docelowa: mieszkańcy obszarów wiejskich zajmujący się lub planujący produkcję serów w ramach RHD lub MLO, przedstawiciele świata nauki, przedstawiciele instytucji świadczący usługi doradcze, oraz inne osoby zainteresowane tematem.

Cel: ułatwienie współpracy podmiotów rynkowych poprzez stworzenie warunków do poszukiwania i nawiązywania partnerstw pomiędzy nimi, w celu zwiększenia ich siły przetargowej, w tym wymiana doświadczeń i praktyk w zakresie produkcji serów farmerskich oraz wprowadzania ich na rynek w formie krótkich łańcuchów dostaw, a także prezentacja dobrych praktyk z tego zakresu.

Relacja:

Pierwszego dnia wyjazdu grupa uczestników udała się z wizytą do obiektu AhSer w Namysłowie, gdzie znajduje się serownia rzemieślnicza. Jest to miejsce, w którym powstają sery wyłącznie z mleka krowiego. Specjałami serowni są sery podpuszczkowe, wędzone i parzone, a także sery dojrzewające oraz produkty z jogurtu zanurzone w olejach. Właściciele oprowadzili gości po serowni oraz przygotowali pokaz serowski z degustacją serów.

Drugiego dnia odbyła się wizyta w gospodarstwie rolnym i serowni w obiekcie RHD Aleksandry Wierszak. Mała przetwórnia specjalizuje się w produkcji serów zagrodowych, a jej właściciele prowadzą również agroturystykę oraz hodowlę koni i kóz.

Następnym punktem programu wyjazdu był obiekt – Fan-Agri Joanny Leszczyk. Przedsiębiorstwo funkcjonuje od 1997 roku i zajmuje się mini przetwórstwem rolno-spożywczym. Doskonali się w produkcji sera domowego smażonego, który wytwarzany jest z sera twarogowego chudego i tłustego, pochodzącego z mleka krowiego według starej receptury. W serowni został wprowadzony innowacyjny produkt – ser smażony w zalewie, który jest umieszczony w słoiku szklanym.

Kolejnego dnia uczestnicy zwiedzili serownię – Gospodarstwo Zielone Wzgórze, Bogusława Szpak. Gospodarstwo prowadzi rolniczy handel detaliczny (RHD), w ramach którego właściciele sprzedają mleko, sery, jaja kurcze, mięso wołowe oraz pieczywo. Państwo Szpakowie zaadaptowali stary budynek inwentarski pod potrzeby własnej serowni, w którym tworzą innowacyjne produkty mleczne z dodatkiem różnych ziół, soku z marchwi a nawet z piwem. Uczestnicy czynnie uczestniczyli w warsztatach, które zapewnili gospodarze.

Na koniec odwiedzono Agroturystykę Stary Młyn w Obrowcu, gdzie uczestnicy mieli okazję zdobyć nową wiedzę o sposobie wytwarzania oraz przechowywania serów, w tym zwiedzono również serownię.

[Więcej](#)

Mistrz serowarstwa

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)

Forma: warsztaty

Data: 4 lipca, 12 września 2023 r.

Miejsce: Minikowo

Grupa docelowa: rolnicy, wytwórcy serów, zainteresowani tematyką operacją, przedstawiciele doradztwa rolniczego.

Cel: podniesienie poziomu wiedzy z zakresu serowarstwa wśród rolników produkujących i sprzedających produkty mleczne na lokalnym rynku oraz wymiany wiedzy i doświadczeń, identyfikacja bieżących problemów z zakresu serowarstwa oraz poszukiwanie możliwości ich rozwiązania.

Relacja:

W Centrum Dziedzictwa Kulinarne i Turystyki Wiejskiej w Minikowie 4 lipca 2023 r., odbyło się szkolenie realizowane w ramach projektu „Mistrz serowarstwa”. Tematem spotkania były sery włoskie z masy parzonej, w tym najpopularniejszy z nich mozzarella. Szkolenie poprowadził Giacomo Zambelli – serowar rodem z Bolonii, który porzucił studia weterynaryjne dla przygody z serowarstwem.

Wytwarzanie mozzarelli oprócz wiedzy technologicznej wymaga niezwykłych umiejętności manualnych. Jest to prawdziwe rzemiosło, którego tajniki starali się poznać lokalni serowarzy. Szkolenie dało uczestnikom możliwość poznania się nawzajem, było okazją do wymiany doświadczeń, spostrzeżeń. Rozmawiano o sukcesach, codziennych problemach i potrzebie podnoszenia swojej wiedzy poprzez udział w szkoleniach.

[Więcej](#)

Kolejne warsztaty odbyły się 12 września 2023 r. w Centrum Dziedzictwa Kulinarne i Turystyki Wiejskiej w Minikowie. Szkolenie poprowadziła Jolanta Lunitz ze Stowarzyszenia Serowarów Farmerskich. Tematem spotkania były sery pleśniowe – kierunek produkcji dopiero „raczkujący” w serowarstwie rzemieślniczym i zagrodowym.

Podczas szkolenia omówiono podstawowe procesy technologiczne wytwarzania serów pleśniowych: zaprawianie, koagulacja, obróbkę skrzepu, podstawowe zasady produkcji i higieny oraz najbardziej powszechne wady serów pleśniowych. Uczestnicy szkolenia wzięli udział w praktycznej nauce wytwarzania serów z porostem białej pleśni (typu Camembert) oraz serów z przerostem niebieskiej pleśni (typu Stilton). Metoda nauki poprzez porównanie w tym przypadku bardzo się sprawdziła. Podczas wytwarzania było widać różnice np. w wielkości i jakości skrzepu. Sery pleśniowe ze względu na wydajność produkcji i nieskomplikowaną technologię są kierunkiem polecanym dla lokalnych serowarów. Ważne jest by posiadać odpowiednie (odizolowane) warunki do ich dojrzewania oraz poznać tajniki wytwarzania, czego mogli doświadczyć uczestnicy szkolenia.

[Więcej](#)

Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego poprzez poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)

Forma: wyjazd studyjny, konkurs, konferencja

Data: 4-7 lipca, 17 września 2023 r.

Miejsce: woj. kuj.-pom. i Podlasie

Grupa docelowa: rolnicy i przetwórcy ekologiczni, rolnicy konwencjonalni zainteresowani systemem rolnictwa ekologicznego, doradcy rolni.

Cel: poszerzenie wiedzy uczestników z zakresu rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa. Zachęcanie rolników do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w zakresie produkcji ekologicznej, przetwórstwa produktów ekologicznych oraz organizacji

pracy w gospodarstwie. Szerzenie dobrych praktyk w zakresie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie najlepszych rozwiązań w gospodarstwach rolnych oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego. Upowszechnianie systemu rolnictwa ekologicznego jako rolnictwa przyjaznego dla środowiska naturalnego. Przekazywanie wiedzy w zakresie prowadzenia gospodarstwa metodami ekologicznymi.

Relacja:

25 osobowa grupa rolników ekologicznych, rolników konwencjonalnych zainteresowanych ekologicznymi metodami produkcji oraz doradców, 4-7 lipca br. uczestniczyła w wyjeździe studyjnym na Podlasie. W Korycinach. wśród pól i lasów, z dala od zgiełku i miejskich zanieczyszczeń znajduje gospodarstwo ekologiczne Ziółowy Zakątek oraz przetwórnia ziół Dary Natury. Pierwszy dzień pobytu w Korycinach rozpoczął się od wizyty w firmie Dary Natury, która specjalizuje się w produkcji ekologicznych produktów, takich jak: przyprawy, herbatki, mieszanki ziołowe, oleje.

Drugi dzień pobytu w gospodarstwie Ziółowy Zakątek to poznanie Podlaskiego Ogrodu Ziołowego. W 2011 roku uzyskał on status Ogrodu Botanicznego oraz członka Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce. Po południu odbyły się warsztaty ziołowe, podczas których uczestnicy samodzielnie sporządzali mieszanki ziołowe, przyprawy do zup, do pizzy i do kanapek, oraz herbatki owocowo-ziołowe.

Kolejny dzień wizyty studyjnej to pobyt w gospodarstwie ekologicznym Stanisława Kulpy w Wojszkach, a następnie grupa udała się do ekologicznego gospodarstwa Małgorzaty Wasiuk, które znajduje się w miejscowości Kolonia Porosły.

[Więcej](#)

W Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji im. Leona Janty-Połczyńskiego, 17 września br. odbyła się konferencja pn. „Rolnictwo ekologiczne – jego potencjał i znaczenie w obliczu zmieniających się trendów”. W ramach konferencji odbyło się również uroczyste podsumowanie wojewódzkiego etapu konkursu na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne w 2023 roku.

[Więcej](#)

[Kliknij tutaj i obejrzyj film prezentujący laureatów tegorocznej edycji wojewódzkiego etapu konkursu na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne](#)

Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)

Forma: szkolenie, wyjazd studyjny

Data: 6 lipca, 19-20 września 2023 r.

Miejsce: Minikowo, woj. kuj.-pom.

Grupa docelowa: przedstawiciele Lokalnych Partnerstw Wodnych, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, administracji publicznej, spółki wodnej, izby rolniczej, lasów państwowych, parków narodowych i krajobrazowych, instytutów naukowych/ uczelni rolniczych, organizacji pozarządowych, rolnicy, właściciele stawów rybnych, przedstawiciele podmiotów doradczych, przedsiębiorcy mający oddziaływanie na stan wód na danym terenie, inne podmioty

zainteresowane tematem.

Cel: upowszechnianie wiedzy i dobrych praktyk w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Rozwój współpracy oraz sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem, a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rolnictwa.

Relacja:

W Centrum Transferu Wiedzy I Innowacji im. Leona Janty-Polczyńskiego w Minikowie, 6 lipca 2023 r. odbyło się szkolenie pn. „Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich”, które zostało połączone z posiedzeniem Rady Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Spotkanie otworzył Ryszard Zarudzki- przewodniczący Rady, następnie przekazał głos Pawłowi Skonieczkowi, Z-cy Dyrektora Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa K-PUW. Przedstawiono postulaty spółek wodnych oraz następnie poddano do głosowania propozycje zmian do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Zarządzanie zasobami wodnymi” w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”. W kolejnym punkcie spotkania członkowie Lokalnych Partnerstw Wodnych poinformowali o podjętych działaniach i zrealizowanych inwestycjach. Następnie Przewodniczący przedstawił możliwości wsparcia finansowego małej retencji i omówił poddziałanie 4.3.1 w zakresie zarządzania zasobami wodnymi. Omówiona została rola i zadania Rady Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego w perspektywie krótko oraz średniookresowej. Na spotkaniu przedstawiono możliwości pozyskiwania środków finansowych na projekty wypracowane w ramach Powiatowych Planów Wodnych. Uczestnicy mieli możliwość wysłuchać Tomasza Zarembę, Dyrektora Handlowego Grupy PIETRUCHA Sp. z o.o. zaprezentował on ofertę swojej firmy m.in. zastawki wodne. Informacje o możliwościach racjonalnego wykorzystywania wody w rolnictwie w swoim wykładzie przedstawił prof. dr hab. Waldemar Treder z Instytutu Ogrodnictwa PIB w Skierniewicach.

[Więcej](#)

W ramach projektu, 19-20 września odbył się wyjazd studyjny. Podczas wyjazdu grupa spotkała się z przedstawicielami firmy POLHOZ Sp. z o.o. Podstawową działalnością Spółki jest rolnictwo wielkotowarowe. W gospodarstwie od 2017 roku prowadzony jest projekt gospodarowania wodą poprzez konserwację rowów, zakładanie systemów melioracyjnych, na obszarze kilkuset hektarów. Kolejnym miejscem, które odwiedziła grupą Chłodniewie, zlokalizowana na rzece Szkarpa, której zadaniem jest osuszanie 22 tys hektarów ziemi żuławskiej. Następnego dnia grupa udała się do Nadleśnictwa Kościerzyna.

[Więcej](#)

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w dywersyfikacji dochodów na obszarach wiejskich

Organizator: [Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z/s w Modliszewicach](#)

Forma: wyjazd studyjny

Data: 11 – 13 lipca 2023 r.;
12-14 września 2023 r.;

Miejsce: woj. małopolskie

Grupa docelowa: rolnicy, właściciele gospodarstw agroturystycznych, producenci żywności na małą skalę, przedsiębiorcy, członkowie KGW, przedstawiciele jednostek doradztwa rolniczego z województwa świętokrzyskiego, przedstawiciele jednostek i podmiotów działających na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, osoby zainteresowane tematem.

Cel: rozpowszechnienie wiedzy i przedstawienie dobrych praktyk oraz przedsiębiorczych inicjatyw z zakresu rozwoju turystyki wiejskiej, usług społecznych i małego przetwórstwa, w tym dystrybucji żywności i jej promocji, w celu poprawy rentowności gospodarstw wiejskich, budowania sieci kontaktów pomiędzy podmiotami zajmującymi się działalnością okołorolniczą oraz przedstawienia innowacyjnych rozwiązań z tego zakresy społeczeństwu wiejskiemu.

Relacja:

W ramach projektu zorganizowane zostały dwa wyjazdy studyjne, w tym pierwszy z nich odbył się 11-13 lipca 2023 r., natomiast drugi 12-14 września 2023 r. Podczas każdego z wyjazdów, 30 osobowej grupie uczestników zostały zaprezentowane przykłady działalności okołorolniczej na terenie województwa małopolskiego z zakresu:

- funkcjonowania zagród edukacyjnych - Artystyczna Zagroda, Wiśniowy Gaj i Gospodarstwo Pasieczne „Sądecki Bartnik”
- funkcjonowania obiektów turystyki wiejskiej i agroturystyki - Chatka Włóczykija wraz z Schroniskiem Dobrych Myśli i Agroturystyka Zacisze
- przetwórstwo produktów z własnego gospodarstwa w oparciu o tradycję regionu - „Lavendziarnia Stoki 6”, Pstrągarnia „Pstrąg Ojcowski” i Winnica Zawadka
- wpływu tradycji regionu na rozwój turystyki wiejskiej - Sądecki Park Etnograficzny

Kliknij poniżej i przeczytaj szczegóły:

[Więcej o wizycie studyjnej 11-13 lipca 2023 r.](#)

[Więcej o wizycie studyjnej 12-14 września 2023 r.](#)

Dzięki uczestnictwu w wyjeździe studyjnym świętokrzyska grupa zapoznała się z szeregiem ciekawych rozwiązań organizacyjnych, obejmujących także zarządzanie i marketing, w obiektach, które dzięki dywersyfikacji dochodów odniosły sukces. Bardzo istotnym aspektem wydarzenia było nawiązanie kontaktów oraz wymiana doświadczeń przez uczestników w zakresie prowadzonych.

Warsztaty Lawendowe

Organizator: [Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku](#)

Forma: warsztaty

Data: 12 lipca 2023 r.

Miejsce: „Silna Lawenda” woj. lubuskie

Grupa docelowa: rolnicy, winiarze, pszczelarze, producenci rolni, hodowcy, mieszkańcy obszarów wiejskich, właściele gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych, jednostki naukowe i samorządowe, specjaliści LODR i inne osoby zainteresowane wdrażaniem innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Cel: transfer wiedzy, innowacyjne sieciowanie producentów rolnych w ramach KŁD i wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk w zakresie innowacyjnych rozwiązań w różnych dziedzinach rolniczych. Identyfikacja bieżących problemów oraz poszukiwania możliwości ich rozwiązania pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk np. rolników, organizacji wspierających sektor rolniczy, doradców, jednostek naukowych i samorządowych, przedsiębiorców czy hodowców.

Relacja:

Warsztaty zostały zorganizowane w ramach projektu „Zespoły Tematyczne i innowacje w rolnictwie”. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom lubuskich rolników i mieszkańców wsi, już po raz drugi lubuska grupa spotkała się z panią Iwoną Piechotą, właścicielką plantacji w Silnej, by zgłębiać wiedzę z zakresu uprawy lawendy. Warunki glebowe i klimatyczne, dobór odpowiednich odmian rośliny w zależności od przeznaczenia, system uprawy i nawadniania, nawożenia i ochrony, wszystkie te elementy składają się na zintegrowany system uprawy, opracowany i stosowany w Silnej. Głównym założeniem plantatorki jest zastosowanie takich rozwiązań, które minimalizują nakład pracy ludzkiej a optymalizują efekty. Jest to dla niej bardzo ważne, ponieważ osobiście, jednoosobowo, obsługuje całą plantację.

Pani Iwona to niezwykle przedsiębiorcza kobieta. Z pasji do lawendy zbudowała szeroką ofertę produktów i usług. Na odwiedzających „Silną Lawendę” czekają m.in.: spacer po lawendowym polu, sesje zdjęciowe, warsztaty rękodzielnicze, możliwość obejrzenia zbioru lawendy i wzięcia udziału w pokazach destylacji naturalnego olejku eterycznego, hydrolatu oraz suszu z lawendy. Okazjonalnie organizowane są pokazy florystyczne, plenery artystyczne i inne wydarzenia tematyczne związane z rękodzielnictwem.

Pomysłowość pani Iwony zdaje się nie mieć końca. Dzięki współpracy z wieloma podobnymi sobie pasjonatami natury i szeroko rozumianej kultury, dużej wiedzy i świadomości przyrodniczej, wiedzy o regionie oraz otwartości na współpracę, stała się inspiracją i wsparciem dla wielu lubuskich inicjatyw. W każdym działaniu tej przedsiębiorczej mieszkanki wsi Silna odnajdziemy innowacyjne rozwiązania i dobre praktyki.

[Więcej](#)

Nowatorskie rozwiązania w praktyce zrównoważonej ochrony sadów i plantacji na przykładzie sadownictwa czeskiego i węgierskiego

Organizator: [Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Modliszewicach](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 18 – 21 lipca 2023 r.
Miejsce: Węgry, Czechy

Grupa docelowa: producenci owoców, sadownicy, rolnicy zainteresowani uprawą sadowniczą, przedstawiciele jednostek doradczych, szkół rolniczych, instytucji i innych podmiotów działających na rzecz rozwoju sektora ogrodniczego, osoby zainteresowane tematem.

Cel: transfer wiedzy z zakresu innowacyjnych rozwiązań w zrównoważonej ochronie sadów i plantacji w sektorze sadownictwa na przykładzie stosowanych z sukcesem rozwiązań w sadownictwie czeskim i węgierskim, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu zrównoważonego wpływu na obszary wiejskie.

Relacja:

Zgodnie z harmonogramem zaprezentowanych zostało 5 różnych obiektów. Pierwszym z nich było duże gospodarstwo sadownicze RBQ sady s.r.o. Medlov - Králová w Czechach, które mają powierzchnię ponad 90 hektarów, są wyposażone w nowoczesne systemy nawadniania i nawożenia oraz siatki przeciw gradowe. Drzewa sadzone są w kierunku południowym, dzięki czemu uzyskiwane są owoce o lepszym wybarwieniu, słodsze i o bogatszym aromacie. Produkcja jabłek odbywa się zgodnie z zasadami Integrowanej produkcji owoców.

Następna wizyta odbyła się w Instytucie Sadownictwa Výzkumný a Šlechtitelský Ústav Ovocnářský Holovousy s. r. o. W pierwszej kolejności na sali wykładowej przedstawiono prace Instytutu oraz strukturę działów i laboratoriów. Następnie pracownicy naukowcy Instytutu zaprezentowali sady hodowlanych - głównie czereśni, gdyż Instytut na tym gatunku prowadzi bardzo rozległe doświadczenia.

Kolejna wizyta odbyła się w rodzinnym ekologicznym gospodarstwie sadowniczym Václava i Petra Karešůw w Ostroměř. Rolnicy gospodarują na przedgórzu Karkonoszy i kontynuują nieprzerwaną rodzinną tradycję sadowników. Co roku najnowocześniejszymi metodami przeprowadzane są nowe nasadzenia, w sadach budowane są wielkopowierzchniowe nawodnienia, stale unowocześniane jest również wyposażenie techniczne gospodarstwa. Największą powierzchnię sadów zajmują jabłonie i wiśnie, następnie śliwki, gruszki i morele. W gospodarstwie uczestnicy mieli okazję zobaczyć mały zakład przetwórczy z nowoczesnymi urządzeniami.

Kolejnym punktem, który odwiedziła były winnice Velke Bilovice at Habanske Sklepy. Orowadzono grupę po plantacji winorośli i miejscach produkcji wina. Gospodarstwo posiada 180-hektarową winnicę. Uprawa roślin w winnicy odbywa się zgodnie z zasadami Integrowanej Produkcji.

Ostatnia wizyta odbyła się na Węgrzech w Simon Fruit Farm (Hatvan-Sastelek). Jest to duże gospodarstwo sadownicze o wielkości 125 ha, specjalizuje się w uprawie śliwek, grusz, wiśni, czereśni oraz orzecha włoskiego. Owoce uprawiane są na rynek deserowy, ale głównie na rynek przetwórczy. Gospodarstwo jest prekursorem w biologicznej ochronie upraw. Już 25 lat temu sprowadzono pierwsze feromony wspomagające ochronę roślin przed szkodnikami.

[Więcej](#)

Energia odnawialna – oszczędność dla gospodarstwa rolnego i ochrona środowiska

Organizator: [Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 25-29 lipca 2023 r.
Miejsce: Szwecja

Grupa docelowa: rolnicy, pracownicy doradztwa, przedstawiciele nauki, instytucje pracujące na rzecz rolnictwa, osoby zainteresowane proponowaną tematyką.

Cel: poszerzenie wiedzy na temat pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł. Przedstawienie możliwości zastąpienia konwencjonalnych metod do poboru ciepła i energii elektrycznej poprzez zastosowanie metod

niekonwencjonalnych takich jak słońce, woda, ziemia, powietrze.

Relacja:

Obecnie Szwecja jest liderem w Unii Europejskiej w zakresie udziału źródeł odnawialnych w krajowej konsumpcji energii elektrycznej, ciepłej i w transporcie. Podczas pięciodniowego wyjazdu uczestnicy mieli możliwość zdobycia wiedzy na temat funkcjonujących rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii tj: elektrowni wodnych, które generują elektryczność podczas przepływu wody napędzającej turbiny; elektrowni słonecznych poprzez panele fotowoltaiczne - najczęściej są to obiekty złożone z zestawów paneli fotowoltaicznych (PV) przekształcających światło słoneczne w energię elektryczną przy użyciu materiałów półprzewodnikowych dzięki tzw. efektowi fotowoltaicznym; elektrowni wiatrowych, które wykorzystują energię wiatru do napędzania turbin; biomasy, która zwykle służy zarówno jako paliwo do kotłów grzewczych, jak i do wytwarzania energii elektrycznej. Podczas wyjazdu realizowany był następujący program:

- wizyta w gospodarstwach rolnych, których produkowany jest biogaz;
- wizyta studyjna w zakładzie zajmującym się energią odnawialną, innowacyjnymi technologiami i energooszczędnymi rozwiązaniami zarówno dla gospodarstw domowych, jak i firm;
- wizyta w parku wiatrowym lub elektrowni wodnej - przedstawienie modelu biznesowego pozwalającego przyspieszyć przejście na energię odnawialną oraz zwiększenie udziału w szybko rozwijającym się rynku;
- spotkanie z przedstawicielami właścicieli małych elektrowni wodnych, których celem jest promowanie rozwoju energetyki wodnej, rozpowszechnianie informacji o energetyce wodnej, tworzenie sieci wśród właścicieli elektrowni i wspieranie członków, którzy potrzebują pomocy w różnych sprawach związanych z energetyką wodną;
- spotkanie z przedstawicielem Stowarzyszeniu Energetyki Wodnej, które jest organizacją zrzeszającą małe elektrownie wodne o mocy poniżej 10 MW;
- wizyta w oczyszczalni ścieków, której pozyskiwanym produktem jest metan powstający z komunalnego składowiska odpadów – zasady funkcjonowania oczyszczalni ścieków, przyczyniająca się do poprawy stanu środowiska.

[Więcej](#)

Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki hodowlanej

Organizator: [Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli](#)

Forma: warsztaty połączone z wyjazdem studyjnym

Data: 3 i 4 sierpień 2023 r.

Grupa docelowa: pszczelarze, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, pracownicy naukowcy, zainteresowani tematyką.

Cel: zapoznanie uczestników z innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie gospodarki pasiecznej oraz zwalczania chorób i szkodników pszczół.

Relacja:

Warsztaty były prowadzone przez pracownika Pasieki hodowlanej "POŻÓG" LODR w Końskowoli – Michała Chabrosa, który zajmuje się pracami hodowlanymi, wychowem matek pszczelich, utrzymaniem pasieki oraz doradztwem. Na warsztatach uczestnicy dowiedzieli się jakie są podstawowe zasady przy zakładaniu pasieki. Bardzo ważnym poruszonym zagadnieniem był temat chorób pszczół, ich zapobieganie i leczenie. Pszczelarze dowiedzieli się o metodach wtopienia węzy stosowanych w pasiece LODR.

Podczas wyjazdu studyjnego uczestnicy odwiedzili gospodarstwo Szczepanówka, w którym oprócz produkcji sadowniczej prowadzona jest od niedawna pasieka. W gospodarstwie odbywają się również zajęcia edukacyjne dla dzieci. W sklepiku przy gospodarstwie sprzedawany jest miód z różnymi dodatkami, szczególnie z liofilizowanymi owocami, a także oxymele z dodatkami ziół. Oxymel to naturalny antybiotyk, pomaga wzmocnić odporność organizmu, to również świetne źródło cennych składników odżywczych. Aby w pełni wykorzystać potencjał pszczół i wszystkie korzyści płynące z ich obecności w gospodarstwie, powstała oferta apiterapii. Domek do apiterapii to miejsce, w którym człowiek spędza czas w otoczeniu pszczelego środowiska. Ule są wewnątrz domku a specjalna siatka zapobiega przedostaniu się pszczół do środka. Wnętrze domku wypełnia zjonizowane, nieskazitelnie czyste powietrze pełne leczniczych walorów. Korzystny wpływ na cały organizm mają aromaty miodu, propolisu, pyłku i wosku pszczelego, niewyczuwalne wibracje i szum pszczół. Apiterapia odbywa się od maja do września.

Na trasie wyjazdu studyjnego nie mogło zabraknąć Pszczelej Woli. Znajduje się tam jedyne w Polsce i Europie Technikum Pszczelarzkie będące chlubą i dorobkiem wielu pokoleń pszczelarzy. Szkoła kształci nie tylko pszczelarzy, dysponuje różnorodną ofertą edukacyjną, o czym opowiedział p. Tomasz Kędziora – wicedyrektor w Zespole Szkół Rolniczych w Pszczelej Woli. Na terenie szkoły znajduje się Inkubator Pszczelarstwa. To pierwsze na Lubelszczyźnie miejsce, w którym pszczelarze, korzystając z bogato wyposażonej linii technologicznej, mogą dokonać przetwórstwa miodów własnej produkcji. Został zorganizowany i udostępniany przez Powiat Lubelski, powstał dzięki wsparciu finansowemu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Klienci Inkubatora mogą korzystać z nowoczesnej infrastruktury i wyposażenia Inkubatora ponosząc jedynie koszty eksploatacyjne.

[Więcej](#)

Gospodarka pasieczna – innowacyjna i w zgodzie z naturą

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)

Forma: konferencja, wyjazd studyjny

Data: 6 sierpnia, 19-21 września 2023 r.

Miejsce: Polska, Czechy

Grupa docelowa: pszczelarze, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich zainteresowani pszczelarstwem, przedstawiciele doradztwa rolniczego, nauczyciele i pracownicy naukowcy zainteresowani tematyką.

Cel: przedstawienie innowacji, jakie można zastosować w pszczelarstwie, szczególnie w kontekście zmian klimatycznych, Zielonego Ładu, jak również powrotu do naturalnych metod. Przedstawienie pszczelarzom, iż powrót do natury może okazać się innowacją w produkcji pszczelarskiej, jest drogą do pozyskiwania zdrowych produktów pszczelich. Przekazanie wiedzy jak prowadzić pasiekę w świetle współczesnych zmian środowiskowych, pszczelarstwa ekologicznego, ochrony pożytków pszczelich. Wytworzenie sieci kontaktów między pszczelarzami, doradcami rolniczymi, środowiskiem naukowym.

Relacja:

W Zarzeczewie podczas XIII edycji Kujawsko-Pomorskiego Miodowego Lata, odbyła się konferencja pn. „Gospodarka pasieczna – innowacyjna i w zgodzie z naturą”. Pszczelarze i miłośnicy pszczelarstwa mieli okazję wysłuchać czterech interesujących wykładów. Ponadto realizowana była druga edycja projektu „Pszczoły dla zdrowia”, w ramach którego przeprowadzono dwa warsztaty dla grup zorganizowanych z wyrobu kosmetyków domowych na bazie produktów pszczelich oraz dwa warsztaty dla dzieci z wyrobu świec z węzy. Na tym nie kończyły się propozycje zajęć warsztatowych. Nasi najmłodszy goście mogli również liczyć na interesujące zajęcia o tematyce pszczelarskiej i ekologicznej na stoiskach zaprzyjaźnionych z Ośrodkiem fundacji – CAIETANUS oraz YAK. Jak o ekologii mowa, to nie sposób nie wspomnieć o stoisku Działu Ekologii KPODR, gdzie oprócz fachowych porad i interesujących materiałów można było wziąć udział w konkursie ekologicznym „Z ekologia na co dzień”.

[Więcej](#)

Kontynuacją konferencji był wyjazd studyjny pod tym samym tytułem, który odbył się w dniach 19-21 września. Grupa pszczelarzy i doradców odwiedziła ciekawe miejsca na terenie Polski i Czech. Pierwszy dzień wizyt upłynął pod znakiem wymiany doświadczeń oraz zbierania cennych informacji na temat nowatorskich rozwiązań na obszarze działalności prężnie funkcjonującego Terenowego Koła Pszczelarskiego w Kłodzku (województwo dolnośląskie). Pod przewodnictwem prezesa wspomnianego Koła, p. Grzegorza Wawryki, grupa odwiedziła dwie przykładowe pasieki. W okolicach Kłodzka uczestnicy odwiedzili także Pasiekę Siedlisko p. Henryka Zaremby w Starym Wielisławiu. Tutaj innowacyjny okazał się sposób prowadzenia i zarobkowania właściciela. P. Henryk zdywersyfikował swoje dochody – oprócz produkcji odkładów i własnej hodowli matek pszczelich, prowadzi na terenie pasieki zajęcia edukacyjne. Kolejnego dnia wybraliśmy się do naszych czeskich sąsiadów. Następnie grupa skierowała się do Pszczelego Miasteczka w miejscowości Mołczyn koło Dziegielowa na Śląsku Cieszyńskim. Obiekt okazał się dobrym przykładem na to, jak można przekuć hobby w biznes. Założycielem Pszczelego Miasteczka był nieżyjący już obecnie Jan Gajdacz, z zawodu kołodziej i cieśla, ale także pszczelarz. Pszczelarstwo stało się jego pasją. Własną pasiekę założył w 1970 roku. Zwińczeniem wyjazdu studyjnego była wizyta w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie, gdzie funkcjonuje Pasieka Edukacyjna „Skrzydłaci Przyjaciele”. Pasieka ta zaczęła swą działalność na zasadzie współpracy z Ogrodem i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

[Więcej](#)

Gospodarstwa demonstracyjne w województwie świętokrzyskim

Organizator: [Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 10 – 11 sierpnia 2023 r.
Miejsce: woj. świętokrzyskie

Grupa docelowa: koordynatorzy wojewódzcy KSGD, przedstawiciele doradztwa rolniczego, posiadacze gospodarstw demonstracyjnych, przedstawiciele placówek badawczych, szkół rolniczych.

Cel: wsparcie rozbudowy Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, zarówno poprzez włączanie kolejnych gospodarstw do tej Sieci, jak też podnoszenie jakości przygotowania gospodarstw do prowadzenia pokazów

i demonstracji. Zapoznanie z dobrymi praktykami oraz zastosowanymi nowoczesnymi rozwiązaniami w sposób bezpośredni.

Relacja:

Pierwszym punktem programu było zapoznanie z prowadzeniem gospodarstwa ekologicznego w Cisowie, certyfikowanego od 2005 r. Produkowane są tu owoce i warzywa, mamy bogaty wybór gatunków i odmian, jakkolwiek powierzchnia nie jest imponująca – około 7 ha. Od 2017 r. gospodarstwo oferuje również certyfikowane przetwory owocowe oraz warzywne, według oryginalnych receptur, mogące stanowić istotny element jadłospisu.

Kolejnym odwiedzanym miejscem były plantacje borówki wysokiej w miejscowościach Brzeście i Kucębów. Pierwsza z tych plantacji założona została jeszcze w 1981 r., jest to więc jedna z najstarszych plantacji borówki wysokiej w Polsce, a od 2004 r. jest to już borówka z certyfikatem produkcji ekologicznej. Obecnie można było zapoznać się ponadto ze stosowaniem reguł obowiązujących w systemie gwarantującym bezpieczeństwo żywności na podstawie certyfikatu GLOBAL GAP. Właściciele dzielili się bogatą wiedzą również na temat odmian borówki, specyfiki uprawy oraz prezentowali plantację wyposażoną w nawadnianie kropłowe oraz system zraszaczy antyprzymrozkowych. Ponadto zaprezentowane zostały urządzenia do sortowania i przygotowania owoców do transportu oraz chłodnia.

Drugiego dnia obiektem pokazów były dwa gospodarstwa w Woli Żyznej. Pierwsze z tych gospodarstw – z produkcją sadowniczą: bogactwo odmian śliw, jabłonie, borówka wysoka. Gospodarstwo z bogatym wyposażeniem, zwraca uwagę szczególną dbałość o porządek i bezpieczeństwo, wyróżnione w województwie świętokrzyskim w konkursie KRUS na „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. W Woli Żyznej skorzystano również z możliwości poznania uprawy i przetwórstwa winogron. Kolejnym gospodarstwem była winnica Avra, założona w 2012 r. i stopniowo powiększana. Obecnie uprawianych jest tu już ok. dziesięć odmian winorośli, prowadzonych w różny sposób, dobrze znany właścicielowi. Dopelnieniem całości była wizyta w Butiku Śliwkowym w Szydłowie, gdzie jest promowana (muzeum Śliwki Szydłowskiej) i sprzedawana Śliwka Szydłowska, pochodząca z gospodarstw położonych w odwiedzanej w ramach naszego wyjazdu gminie Szydłów, a od 30 października 2010 r. nosząca dumne miano „Chronione Oznaczenie Geograficzne”.

[Więcej](#)

Innowacje w zrównoważonej produkcji owoców ziarnkowych na przykładzie rozwiązań holenderskich

Organizator: [Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Modliszewicach](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 22 – 26 sierpnia 2023 r.
Miejsce: Holandia

Grupa docelowa: producenci owoców ziarnkowych, rolnicy zainteresowani uprawą owoców ziarnkowych, przedstawiciele jednostek doradczych, szkół rolniczych, instytucji i innych podmiotów działających na rzecz rozwoju sektora ogrodniczego, osoby zainteresowane tematem.

Cel: zdobycie wiedzy na temat innowacyjnych rozwiązań stosowanych w produkcji owoców ziarnkowych ze szczególnym uwzględnieniem ich

zrównoważonego wpływu na rolnictwo, na przykładach stosowanych z sukcesem w gospodarstwach holenderskich.

Relacja:

Pierwszym punktem programu w Holandii była wizyta w prywatnej firmie konsultingowej Fruitconsult w Randwijk, zajmującej się uprawą owoców i doradzaniem plantatorom w całej Europie, w tym także w Polsce. Firma posiada także profesjonalną stację badawczą. Na doświadczalnych i pokazowych kwaterach grupa miała okazję zapoznać się z innowacyjnymi rozwiązaniami w zrównoważonej ochronie, nawożeniu i agrotechnice w uprawach jabłek i gruszek, w tym także z elementami ekologicznej metody prowadzenia produkcji sadowniczej.

W trzecim dniu wyjazdu studyjnego gościli w gospodarstwie sadowniczym w Fruitkwekerij Ham, zajmującym się uprawą jabłek i gruszek, w szkółce drzewek owocowych Roelofs Tree Nursery - Boomkwekerij - Baumchule oraz w gospodarstwie sadowniczym produkującym jabłka w Van Wijk Fruit. Gospodarstwo Fruitkwekerij Ham zaprezentowało uprawy grusz w innowacyjnym systemie v-hedge. Szkółka Roelofs Tree Nursery specjalizuje się głównie w sprzedaży drzewek grusz do upraw prowadzonych w systemach V do prowadzenia w formie wrzecionowej oraz do prowadzenia jako drzewa nieprzycinane. Wokół sadów są posadzone pasy kwitnących krzewów stanowiące dobre pożytki dla pszczół, a także rabaty kwiatowe z roślinami miododajnymi. W gospodarstwie wprowadzono innowacyjny system sortowania owoców przy zastosowaniu skanerów.

Kolejnego dnia wyjazdu odbyły się wizyty w 2 gospodarstwach produkujących owoce ziarnkowe. Były to Verhagefruit oraz Fruitbedrijf Masteling. Gospodarstwo Verhagefruit oprócz upraw jabłek, gruszek i czereśni, wyposażone jest w sklep oraz super nowoczesną gorzelnię, w której przetwarza się własne owoce (specjalnością są napoje wysokoprocentowe Eau de vie). Ponadto w sadach stosuje się innowacyjne urządzenie generujące strumień powietrza, który usuwa liście w celu odsłonięcia owoców dla lepszego ich wybarwienia się. Firma Fruitbedrijf Masteling, produkująca jabłka i gruszki, jest wzorowym przykładem nowoczesnego marketingu internetowego, wykorzystywania preparatów biologicznych i naturalnych wrogów do ochrony sadów oraz nawozów organicznych (obornik, kompost) do ściółkowania rzędów drzew.

Ostatniego dnia uczestnicy wyjazdu zapoznali się z nowoczesnymi rozwiązaniami w handlu owocami w Amsterdamie. Obiektami zwiedzania były hurtowy rynek żywności czyli giełda Food Center Amsterdam oraz Zuidermarkt. Zuidermarkt to cotygodniowy, mniejszy targ, gdzie w detalu sprzedawane są świeże plody prosto z gospodarstw z przewagą produktów ekologicznych.

[Więcej](#)

Dobre praktyki serowarskie

Organizator: [Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 23 – 25 sierpnia 2023 r.
Miejsce: woj. małopolskie

Grupa docelowa: rolnicy, producenci rolni, hodowcy, mieszkańcy obszarów wiejskich, osoby zainteresowane tworzeniem grup operacyjnych w zakresie przetwórstwa mleka, osoby zainteresowane wdrażaniem innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Cel: inicjowanie wymiany wiedzy i doświadczeń, identyfikacja bieżących problemów oraz poszukiwanie możliwości ich rozwiązania pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk w zakresie serowarstwa.

Funkcjonowanie Zespołu Tematycznego ds. serowarstwa umożliwia stworzenie platformy podnoszenia poziomu wiedzy, wymiany doświadczeń, bezpośredniej rozmowy, współpracę podmiotów zainteresowanych innowacjami w rolnictwie, produkcji żywności i na obszarach wiejskich. Poprzez wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przyczyni się do realizacji działań na rzecz tworzenia sieci kontaktów w województwie lubelskim.

Relacja:

Wyjazd studyjny do województwa małopolskiego dla rolników zajmujących się przetwórstwem mleka krowiego i koziego został zrealizowany w ramach projektu „Lubelscy serowarzy - zespół tematyczny. Tematem przewodnim całego wyjazdu studyjnego był Szlak oscypkowy oraz sery góralskie. Szlak Oscypka oprowadzi po tradycyjnych pastwiskach, bacówkach. Pierwszego dnia grupa udała się do Kościeliska na spotkanie z Józefem Słodyczką zwanym profesorem wśród baców. Wizytę rozpoczęto od przedstawienia cech oscypka i jego właściwości. Wizyta w bacówce była wyjątkowa, bo przecież proces powstawania oscypków pozostaje niezmienny od kilkuset lat a wszystkie czynności są wykonywane ręcznie.

Następnie grupa udała się na spotkanie do Bacówki na Białym Potoku. Bacia Władysław Zapotoczny potwierdził, iż pasterstwo to tradycja rodzinna. Jego bacówka na Białym Potoku została postawiona w 1991 roku. Od tego czasu posiada własne stado owiec, a od 21 lat prowadzi gospodarstwo rolne, specjalizujące się w hodowli tych zwierząt, które systematycznie poszerza.

Pani Marii i Józefa Ptoś prowadzą bacówkę na Polanie Baligówki w Witowie. Gospodarkę pasterską opierają o swój dobytek – 150 owiec i 11 sztuk bydła. Wypasają na terenie Wspólnoty Leśnej Uprawnionych 8 Wsi i wydzierżawionych terenów prywatnych. Pani Maria przekazała uczestnikom wiele cennych wskazówek, podzieliła się swoją wiedzą popartą ogromnym doświadczeniem i wieloletnią praktyką. Następnie grupa udała się do Bacówki u Gruszki w Dzianiszu. Wizytę rozpoczęto od spotkania z Anną i Janem Gruszką, którzy opowiedzieli o swoich doświadczeniach związanych z hodowlą owiec i produkcją serów.

Tuż obok bacówki w karczmie Biały Krokus odbyło się spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia Szlak Oscypkowy oraz Stowarzyszenia - Towarzystwo Produktu Górskiego, które zrzesza producentów produktów górskich posiadających stosowny certyfikat i osoby wspierające promocję produktów z terenów górskich.

Ostatni dzień wyjazdu to wizyta m.in. w bacówce Krzysztofa Łasia w Białce Tatrzańskiej pod wyciągiem Kotelnica. Swoją bacówkę ma w Białym Dunajcu, a wypasa w Gliczarowie Górnym. Podczas wizyty uczestnicy brali udział w warsztatach serowarskich pod okiem pana Krzysztofa. Na koniec wyjazdu grupa udała się na wizytę do Bacówki Pana Sołtysa w Jurgowie.

[Więcej](#)

Warmińsko-Mazurska Wystawa Zwierząt Hodowlanych

Organizator: [Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z/s w Olsztynie](#)
Forma: wystawa
Data: 26-27 sierpnia 2023 r.
Miejsce: Gryźliny

Grupa docelowa: rolnicy, związki branżowe/hodowlane, wystawcy zwierząt hodowlanych, pracownicy jednostek doradztwa rolniczego i instytucji działających na rzecz rolnictwa, inni zainteresowani tematem.

Cel: promowanie wśród zainteresowanych grup docelowych dobrych praktyk oraz innowacyjnych rozwiązań, w zakresie chowu i hodowli zwierząt gospodarskich utrzymywanych w województwie warmińsko-mazurskim, z uwzględnieniem ras objętych Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich. Upowszechnienie wiedzy w zakresie dobrostanu, a także umożliwi sieciowanie partnerstw poprzez wymianę dobrych praktyk i pogłębianie współpracy ze związkami hodowców zwierząt hodowlanych i hodowcami.

Relacja:

Kolejna edycja Warmińsko-Mazurskiej Wystawy Zwierząt Hodowlanych za nami. Było to wydarzenie współtworzące targi Warmii i Mazur agroWARMA 2023, które odbyły się na terenie łądowiska w Gryźlinach.

Warmińsko-Mazurskiej Wystawy Zwierząt Hodowlanych zgromadziła bardzo liczną grupę hodowców, sympatyków hodowli zwierząt gospodarskich, którzy zaprezentowali bogaty dorobek hodowlany bydła mlecznego, bydła mięsnego, koni, owiec oraz królików ras mięsnych.

Spotkania hodowców oraz towarzyszące im pokazy zwierząt było doskonałą okazją do inspirowania mieszkańców terenów wiejskich do działań, które znajdują odzwierciedlenie w nowoczesnej hodowli zwierząt oraz nakreślają tendencje kształtujące kierunki hodowli zwierząt w regionie. Ponadto wystawa była znakomitym miejscem do bezpośredniego poznania zwierząt gospodarskich przez najmłodszych mieszkańców województwa oraz zaprezentowanie społeczności pochodzącej z wszystkich środowisk, efektów ciężkiej pracy rolników.

Wystawę przygotowano w oparciu, nie tylko o najpopularniejsze gatunki i rasy utrzymywane w naszym regionie, ale również o te, które są objęte programem ochrony zasobów genetycznych. Rasy rodzime, bo o nich mowa, są tradycyjnym elementem polskiego rolnictwa. Na wystawie hodowcy zaprezentowali krowy mleczne rasy białogrzbietej i polskiej czarno-białej, krowy z cielętami rasy Polska czerwona oraz owce rasy kamieniecka, pomorska, wrzosówka. W Wystawie wzięli udział Związki hodowców zwierząt hodowlanych działające na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz na terenie całego kraju. Na podstawie przeprowadzonych ocen wytypowano najlepsze pod względem hodowlanym sztuki zwierząt. Hodowcy zrzeszeni w Warmińsko-Mazurskim Związku Hodowców Koni przygotowali ciekawy pokaz kucy i koni małych oraz jazdy zaprzęgowej. Odbył się również przegląd źrebiąt ras zimnokrwistych. Hodowcy zrzeszeni w Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka wystawili 63 zwierząt krow, jałowic i cieląt rasy bydła mlecznego polska holsztyńsko - fryzyskiej, krowy rasy białogrzbietej, krowy rasy polskiej czarno-białej.

[Więcej](#)

V Forum Innowacji „Bezpieczny rolnik – bezpieczny konsument”

Organizator: [Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie](#)
Forma: konferencja
Data: 26-27 sierpnia 2023 r.
Miejsce: woj. warmińsko-maz.

Grupa docelowa: rolnicy, przedstawiciele jednostek doradztwa rolniczego, pracownicy firm i jednostek działających na rzecz rolnictwa, przedstawiciele nauki, przedstawiciele samorządu terytorialnego i samorządu rolniczego, podmioty publiczne.

Cel: kreowanie wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich świadomości w dziedzinie bezpieczeństwa opartej m.in. na "Strategii Wizji

Zero" Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego ISSA. Innowacją w Strategii Wizji Zero jest zwrócenie uwagi na trzy wymiary pracy człowieka: bezpieczeństwo, zdrowie i dobrostan, które mają kluczowy wpływ na wystąpienie lub nie wypadków, urazów, czy też chorób spowodowanych pracą. Celem szczegółowym jest wskazanie ścisłego powiązania bezpiecznego i świadomego rolnictwa ze zdrowiem i bezpieczeństwem konsumenta.

Relacja:

W ciągu dwóch dni wydarzenia zgromadzono zróżnicowaną grupę ekspertów, praktyków, decydentów i interesariuszy, którzy wszyscy wnieśli wkład w skomplikowaną sieć łączącą bezpiecznego rolnika z bezpiecznym konsumentem. Konferencję uroczystie otworzyła Małgorzata Micińska-Wąsik I Zastępca Dyrektora WMODR.

W ramach Forum odbył się panel dyskusyjny pn. „Bezpieczny konsument w krótkich łańcuchach żywności”. Podczas spotkania została zaprezentowana perspektywa odbiorców żywności w świetle świadomych wyborów konsumenckich, a także rozwiązania poprawiające ich relacje z producentami. Panel dyskusyjny,

powitaniem uczestników i słowem wstępu, otworzył Damian Godziński – Dyrektor Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie. W ramach sesji wykładowej odbyły się trzy prelekcje wprowadzające w tematykę spotkania. Zagadnienia dotyczące oczekiwań konsumentów w kontekście innowacji na rynku żywnościowym przedstawiła dr hab. inż. Sylwia Tarczyńska, prof. UWM z Wydziału Nauki o Żywności Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. O duchowym wymiarze postaw konsumenckich, a także rozważaniach związanych z etyczną oceną codziennych wyborów żywieniowych w świetle encykliki papieża Franciszka pt. Laudato si', mówił br. Cordian Szwarz, franciszkanin i proboszcz w Parafii Chrystusa Króla w Olsztynie. Praktykę krótkiego łańcucha żywności, w postaci producentów lokalnej żywności zrzeszonych pod marką „Dobre bo Nasze Warmińsko-Mazurskie”, zaprezentował Tomasz Piłat, Prezes Lokalnej Grupy Działania „Południowa Warmia”. Przedstawione treści były podstawą do dyskusji nt. postrzegania bezpieczeństwa konsumenta w świetle krótkich łańcuchów żywności. W ramach strefy pokazowo-warsztatowej uczestnicy Forum mieli możliwość wzięcia udziału w tematycznych pokazach, warsztatach i praktycznych zajęciach. Dużą popularnością cieszyło się „Laboratorium świadomego konsumenta i producenta” przygotowane przez Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie.

[Więcej](#)

Rolnictwo precyzyjne szansą na rozwój gospodarstw rolnych

Organizator: [Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w z/s w Bratoszewicach](#)

Forma: wyjazd studyjny

Data: 28-29 sierpnia 2023 r.

Miejsce: woj. lubelskie

Grupa docelowa: rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele nauki, przedstawiciele doradztwa rolniczego, osoby zainteresowane tematem.

Cel: zachęcenie rolników do wprowadzania innowacyjnych technologii upraw dotyczących rolnictwa precyzyjnego i uprawy bezworkowej. Operacja przyczyni się do wdrożenia i unowocześnienia, gospodarstw rolnych w

województwie łódzkim. Wymiana wiedzy i doświadczeń w tym zakresie.

Relacja:

Rolnicy z województwa łódzkiego odwiedzili gospodarstwo Marcina Gryna zajmujące się uprawą bezworkową z wykorzystaniem systemów rolnictwa precyzyjnego.

Wykłady poprowadził właściciel gospodarstwa Marcin Gryn, który ma duże doświadczenie i ogromną wiedzę w przedmiotowej tematyce.

Omówił tematy związane z uprawą bezworkową w gospodarstwie, innowacyjne metody zarządzania gospodarstwem oraz cyfryzację w rolnictwie.

Po części merytorycznej był czas na praktykę. Uczestnicy zostali oprowadzeni po gospodarstwie, następnie zaprezentowano produkcję prowadzoną w gospodarstwie, maszyny do uprawy bezworkowej, które mieli okazję zobaczyć podczas pracy w polu, wykonano oraz omówiono odkrywkę glebową, a także zaprezentowano systemy rolnictwa precyzyjnego oraz systemy informatyczne wykorzystywane w gospodarstwie.

[Więcej](#)

Gospodarstwa demonstracyjne w woj. kujawsko-pomorskim

Organizator: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

Forma: wyjazd studyjny

Data: 4-6 września 2023 r.

Miejsce: woj. kujawsko-pomorskie

Grupa docelowa: koordynatorzy wojewódzcy KSGD, przedstawiciele doradztwa rolniczego, posiadacze gospodarstw demonstracyjnych, przedstawiciele placówek badawczych, szkół rolniczych.

Cel: wsparcie rozbudowy Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, zarówno poprzez włączanie kolejnych gospodarstw do tej Sieci, jak też podnoszenie jakości przygotowania gospodarstw do prowadzenia

pokazów i demonstracji. Zapoznanie z dobrymi praktykami oraz zastosowanymi nowoczesnymi rozwiązaniami w sposób bezpośredni.

Relacja:

Podczas trzydniowego szkolenia, po wykładach wprowadzających uczestników w specyfikę rolnictwa w woj. kujawsko-pomorskim, nastąpił wyjazd studyjny - kolejno do pięciu gospodarstw. Pierwszym punktem programu było zapoznanie z gospodarstwem ekologicznym, którego wizytówką jest stosowanie strategii „od pola do stołu” oraz stosowanie różnorodnego, innowacyjnego sprzętu do prac polowych, co umożliwi utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej i uzyskiwanie wysokich plonów, przy przestrzeganiu zasad systemu rolnictwa ekologicznego. W trakcie wizyty odbył się pokaz uprawy bezorkowej z zastosowaniem zagregowanych maszyn.

Drugi dzień rozpoczął się poznaniem gospodarstwa specjalizującego się w hodowli bydła mlecznego. Nowoczesna obora, dbałość o dobrostan zwierząt, zastosowanie robotów udojowych, legowiska dla krów mlecznych na materacach wodnych, to tylko niektóre z nowoczesnych rozwiązań, jakie były przedmiotem pokazu. Warto dodać, że gospodarstwo jest przygotowane do roli demonstracyjnej, zarówno ze względu na zaangażowanie gospodarzy w samo prowadzenie pokazu, jak i posiadanie sali przygotowanej do prowadzenia szkoleń, z bezpośrednim widokiem na wnętrze obory.

Kolejnym punktem programu wyjazdu studyjnego było zapoznanie ze sposobami na oszczędną gospodarkę wodą, w tym tworzeniem małej retencji wodnej, innowacyjnymi systemami odwadniająco-nawadniającymi, które gospodarz sam stworzył na swoim polu. Produkcja w gospodarstwie nastawiona jest głównie na wytwarzanie kwalifikowanego materiału siewnego.

Probiotechnologia, badanie roślin pod kątem zawartości azotu, stosowanie urządzeń do pomiaru stanu odżywienia roślin, wzbogacanie zawartości próchnicy w glebie, to główne przesłanki gospodarowania kolejnego z przyjmujących naszą grupę rolników. Te priorytety oraz realizacja programu rolno-środowiskowo-klimatycznego są spójne ze stosowanym bilansowaniem materii organicznej w glebie, płodozmianem oraz nawożeniem organicznym. Kolejny dzień i ostatnie z odwiedzanych miejsc to kolejna lekcja gospodarowania – na dużym areale, z zastosowaniem metod rolnictwa zrównoważonego, węglowego, regeneratywnego.

[Więcej](#)

Pokazy Innowacji podczas Targów Rolnych Agro Pomerania

Organizator: [Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach](#)

Forma: pokazy, konferencja

Data: 8-10 września 2023 r.

Miejsce: woj. zachodniopomorskie

Grupa docelowa: rolnicy, przedsiębiorcy, pracownicy jednostek doradztwa, pracownicy uczelni i jednostek naukowych.

Cel: zapoznanie oraz ugruntowanie wiedzy uczestników na temat innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie i wykorzystanie jej w praktyce.

Relacja:

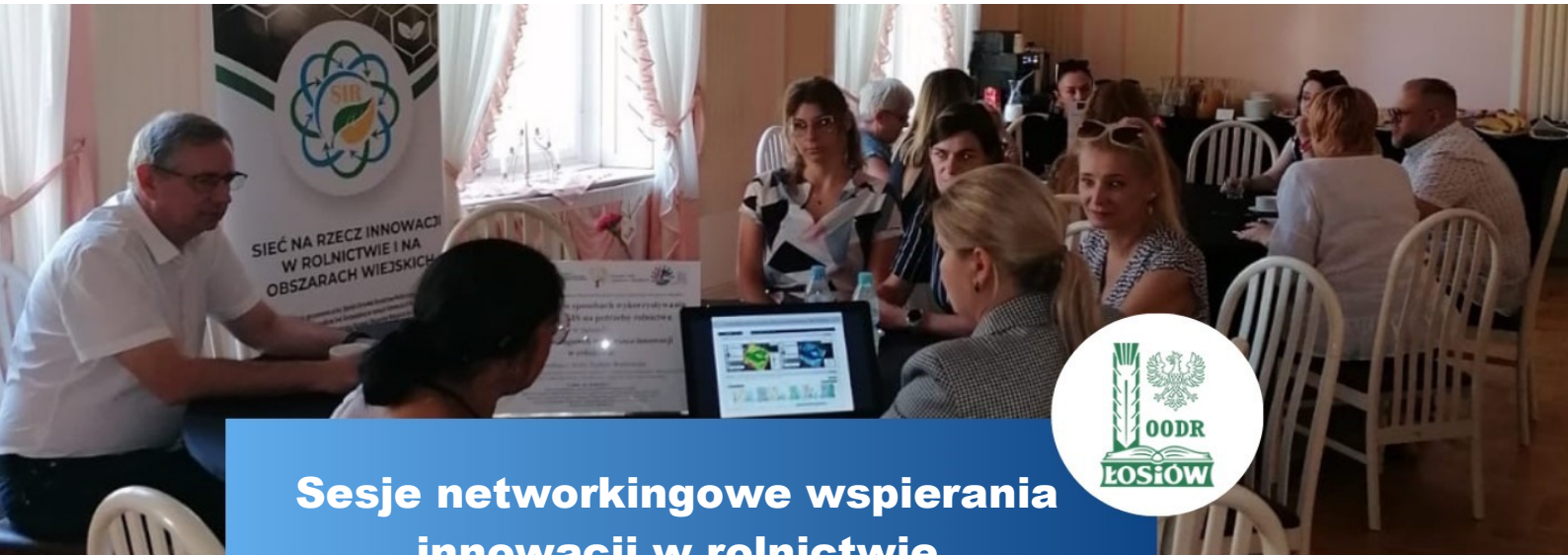
Podczas Barzkowickich Targów Rolnych Agro Pomerania w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich odbyły się „Pokazy Innowacji podczas Targów Rolnych Agro Pomerania” w ramach których zorganizowane zostały: VI Międzyregionalny Pokaz Alpak, Wystawa Bydła Mięsnego oraz konferencja pn. „Innowacje w rolnictwie”.

Międzyregionalny Pokaz Alpak, który cieszy się ogromną popularnością odbył się już po raz szósty. Organizacja pokazu pozwoliła uczestnikom na bezpośredni kontakt z hodowcami. Każda hodowla została zaprezentowana na ringu. Podczas wydarzenia poruszane zostały takie zagadnienia jak chów i hodowla alpak, alpakoterapia, oraz możliwości uzyskania dofinansowania na rozpoczęcie hodowli tych zwierząt i sposób wykorzystania ich we własnych gospodarstwach jako alternatywne źródło dochodu.

Drugiego dnia targów odbyła się konferencja pn. „Innowacje w rolnictwie”. Konferencja tematycznie nawiązywała do hodowli zwierząt a konkretnie do chowu i hodowli bydła mięsnego, by poznać innowacyjne rozwiązania wspierające chów i hodowlę, służące poprawie zdrowotności i dobrostanu stada, pozwalające na uzyskanie lepszych efektów odchowu zwierząt, a co za tym idzie, zwiększenie dochodu gospodarstwa. Prelegentami podczas konferencji byli przedstawiciele z Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego. Każdy uczestników otrzymał materiały promocyjne – reklamowe w ramach udziału w konferencji.

Podczas targów odbyła się również Wystawa Bydła Mięsnego, która była okazją do zaprezentowania najlepszych zwierząt hodowlanych z Polski. Odwiedzający mogli zobaczyć różne rasy bydła mięsnego, porozmawiać z hodowcami i specjalistami oraz dowiedzieć się, w jaki sposób przebiega fachowa ocena zwierząt i co decyduje o wyborze tego najpiękniejszego okazu podczas wystawy. Ocena bydła mięsnego, zrealizowana została przez panią Barbarę Binerowską-Musiał z Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego. Na wystawie ocenione zostały bydła ras mięsnych: limousine, charolaise, angus czarny, belgijska biało-błękitna, salers, hereford.

Wszystkie pokazy cieszyły się ogromnym zainteresowaniem ze strony odwiedzających. Jest to bowiem doskonała okazja do przekazania wiedzy i upowszechniania informacji na temat wdrażania nowych rozwiązań oraz dobrych praktyk dla szerokiego grona zainteresowanych.

Sesje networkingowe wspierania innowacji w rolnictwie

Organizator: [Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie](#)
Forma: szkolenie
Data: 10 września 2023 r.
Miejsce: Pałac w Łosiuwie

Grupa docelowa: rolnicy, przedsiębiorcy z terenów miejsko-wiejskich, doradcy rolniczy, przedstawiciele instytucji naukowych, przedstawiciele samorządów, organizacje branżowych związanych z rolnictwem, mieszkańcy obszarów wiejskich oraz osoby zainteresowane tematem.

Cel: zwrócenie uwagi potencjalnych konsumentów na żywność najwyższej jakości w przystępnej cenie. Podkreślenie znaczenia produktów lokalnych oraz podniesienie świadomości o możliwościach nabycia ich prosto od producenta rolnego. Zachęcanie do nawiązania współpracy z Siecią, dając podłoże do pozyskiwania nowych partnerów Sieci bezpośrednio zainteresowanych wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Relacja:

Sesje networkingowe były wielogodzinnym wydarzeniem, podczas którego ekspertki i eksperci omawiali różnorodne aspekty innowacji w rolnictwie. Jednym z kluczowych tematów była rola teledetekcji i systemów informacji geograficznej (GIS) w rolnictwie, przedstawiona przez dr inż. Barbarę Wiatkowską. Dzięki tym technologiom, rolnicy mogą skuteczniej monitorować i zarządzać swoimi gospodarstwami, co ma ogromne znaczenie dla efektywności produkcji.

Dr Mariusz Drożdż, Broker Innowacji w województwie opolskim, skupił się na dziedzinie współpracy, która jest kluczowym elementem wprowadzania innowacji. Przedstawił m.in. sposoby współpracy podmiotów, celem promocji innowacji w rolnictwie.

Kolejnym istotnym zagadnieniem było innowacyjne podejście do gospodarowania zasobami wodnymi, zaprezentowane przez Annę Kruszyńską, specjalistkę ds. ekologii i ochrony środowiska. Woda to niezwykle cenny zasób w rolnictwie, dlatego innowacje w zakresie jej efektywnego wykorzystania są niezwykle istotne.

Ewa Semeniuk i Bożena Chruszczewska, koordynatorzy SIR w województwie opolskim, omawiały zagadnienia związane z innowacjami na obszarach wiejskich. Przedstawiły inicjatywy mające na celu wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez innowacje.

Warto również zaznaczyć, że Sandra Mączyńska, specjalistka ds. ekologii i ochrony środowiska, przedstawiła tematykę odnawialnych źródeł energii, które mają ogromne znaczenie w kontekście zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Dzięki współpracy i wymianie pomysłów wydarzenie to stanowiło istotny krok w kierunku poprawy innowacyjności w rolnictwie i na obszarach wiejskich województwa opolskiego. Innowacje w rolnictwie stają się kluczowym elementem transformacji tego sektora. Wzrastające wyzwania związane z produkcją żywności, zmiany klimatyczne, ochrona środowiska i zapewnienie zrównoważonej przyszłości sprawiają, że rolnictwo musi się dostosować podejmując wyzwania oraz przyjmując nowe technologie.

Wydarzenie zostało zrealizowane w ramach operacji pn. „Jesienne dni innowacji.”

[Więcej](#)

„Strefa Wiedzy” podczas jesiennych targów

Organizator: [Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku](#)
Forma: warsztaty
Data: 10 i 17 września 2023 r.
Miejsce: Glisno, Kalsk

Grupa docelowa: rolnicy, winiarze, pszczelarze, producenci rolni, hodowcy, mieszkańcy obszarów wiejskich, właściciele gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych, jednostki naukowe i samorządowe, specjaliści LODR i inne osoby zainteresowane wdrażaniem innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Cel: transfer wiedzy, innowacyjne sieciowanie producentów rolnych w ramach KŁD i wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk w zakresie innowacyjnych rozwiązań w różnych dziedzinach rolniczych. Identyfikacja bieżących problemów oraz poszukiwania możliwości ich rozwiązania pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk np. rolników, organizacji wspierających sektor rolniczy, doradców, jednostek naukowych i samorządowych, przedsiębiorców czy hodowców.

Relacja:

Podczas XX Targów Rolniczych „Jesień w Gliśnie” i XIII Kiermaszu Ogrodniczego w Kalsku, zorganizowano spotkania w ramach projektu „Zespoły Tematyczne i innowacje w rolnictwie”. Podczas tych wydarzeń, oprócz znanych punktów programu, na uczestników czekała nowa propozycja edukacyjna „Strefa Wiedzy”. Lubuski Ośrodek doradztwa Rolniczego oraz Zespół SIR przygotował szereg ciekawych prelekcji.

Wykład „Innowacyjne rozwiązania w uprawie i pielęgnacji lawendy” przeprowadziła pani Iwona Piechota, właścicielka „Silnej Lawendy” - największej plantacji w województwie lubuskim. Podczas wystąpienia omówiła warunki glebowe i klimatyczne, dobór odpowiednich odmian roślin w zależności od przeznaczenia, system uprawy i nawadniania, nawożenia i ochrony.

„Produkcja serów – biznes na wsi” – to temat wystąpienia właścicieli serowni „Sery ze Świerkowej Doliny” państwa Agnieszki i Dobromira Mazurek. Pani Agnieszka jest Liderem Grupy Operacyjnej „SMAKujemy Lubuskie” realizującej projekt w ramach działania „Współpraca” objętego PROW 2014-2020.

„Miody, Chwasty, Pasty – żywność prozdrowotna oraz nowatorskie inicjatywy wsi” to autorski projekt Państwa Magdaleny i Sylwestra Świdarskich. Prowadzone przez nich „Gospodarstwo Malinówka” opiera swoją działalność na harmonii z przyrodą. Pasieka prowadzona jest w taki sposób, aby jak najmniej przeszkadzać pszczołom.

Temat „Bezpieczne grzybobranie” przygotował Pan Krzysztof Roślik, starszy specjalista LODR w Kalsku, prywatnie myśliwy i znawca lasu. Dla liczного grona przybyłych na spotkanie p. Krzysztof przygotował merytoryczną prezentację oraz... pasjonującą wystawę runa leśnego i poroży.

Innym tematem, który zainteresował słuchaczy były szkody łowieckie oraz zagrożenia ze strony dzikich zwierząt. Pan Krzysztof, jako ekspert w tej dziedzinie, udzielał wyczerpujących porad i informacji, jak postępować w sytuacji wystąpienia wyżej wymienionych.

„Zbawienny wpływ octów na zdrowie człowieka” to zagadnienie dla którego warto było uczestniczyć w wykładzie przygotowanym przez Państwa Joannę i Tomasza Kardynia z Gospodarstwa rolno-szkółkarskiego BIO-LAS.

W „Strefie Wiedzy” nie mogło zabraknąć prelekcji „Pszczoły przyszłością rolnictwa”. Przygotował ją Pan Marcin Kamiński – Wiceprezes Zarządu Lubuskiego Związku Pszczelarzy.

Opracowanie technologii produkcji przetworów z owoców i warzyw przydatnych do produkcji w małej skali

Organizator: [Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli](#)

Forma: warsztaty

Data: 11 września 2023 r.

Miejsce: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Grupa docelowa: rolnicy, przetwórcy, osoby zainteresowane tematyką.

Cel: rozpowszechnianie wśród mieszkańców obszarów wiejskich województwa lubelskiego przetwórstwa owoców i warzyw z własnego gospodarstwa na małą skalę oraz promowanie krótkich łańcuchów dostaw.

Relacja:

Warsztaty zostały zorganizowane w ramach projektu „Przetwórstwo na małą skalę szansą dla niewielkich producentów rolnych”, we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie. Wykłady. Warsztaty prowadziły pracownicy Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii, Zakład Technologii Owoców, Warzyw i Grzybów, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Program podzielony był na 3 bloki – napoje serwatkowo-owocowo/warzywne, napoje roślinne jako alternatywa mleka krowiego oraz suszenie i liofilizacja. Prof. dr hab. Waldemar Gustaw omówił zagadnienia dotyczące otrzymywania serwatki, różnic między serwatką kwasową a podpuszczkową, składników serwatki, preparatów suszonych otrzymywanych z serwatki, właściwości żywieniowych i prozdrowotnych białek serwatkowych. Podczas zajęć praktycznych prowadzonych przez mgr inż. Patryka Siczka, uczestnicy wykonali smoothie i koktajle serwatkowo – owocowe/warzywne z krajowych warzyw i owoców, również egzotycznych z dodatkiem preparatów białek serwatkowych.

W kolejnym bloku tematycznym dr Wojciech Radzki scharakteryzował surowce wykorzystywane do produkcji napojów roślinnych oraz omówił technologię otrzymywania tych produktów oraz ich skład odżywczy. Napoje roślinne, zwane czasami mlekami roślinnymi, to produkty pod względem fizycznym przypominające mleko krowie, lecz wyprodukowane są wyłącznie z surowców roślinnych. Produkty te są spożywane przez konsumentów z uwagi na ich dobre walory sensoryczne. W głównej mierze jednak, przyczyną ich popularności jest fakt, iż mogą stanowić substytut mleka krowiego, a co za tym idzie, spożywane są przez osoby mające uczulenie na składniki mleka. W części warsztatowej uczestnicy wytworzyli napoje roślinne z różnych surowców. Otrzymane produkty poddane zostały ocenie organoleptycznej oraz posmakowane przez uczestników.

Ostania część prowadzona przez dr Anetę Sławińską dotyczyła suszenia i liofilizacji. Pani dr przedstawiła różnice pomiędzy suszeniem konwekcyjnym, próżniowym, mikrofalowo-próżniowym i liofilizacją, omówiła jakie zabiegi mogą być stosowane przed suszeniem oraz jaka jest wartość odżywcza i prozdrowotna produktów suszonych. Podczas warsztatów uczestnicy mieli możliwość zapoznania się suszarkami różnego typu (w tym liofilizatorem) oraz spróbowania i porównania owoców, warzyw i grzybów suszonych konwekcyjnie, próżniowo i liofilizowanych.

[Więcej](#)

Wyzwania współczesnej hodowli kóz

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)
Forma: konferencja
Data: 16 września 2023 r.
Miejsce: Minikowo

Grupa docelowa: hodowcy kóz, doradcy, specjaliści i naukowcy.

Cel: upowszechnienie i propagowanie alternatywnej produkcji zwierzęcej jakim jest chów i hodowla kóz. Przedstawione zostały bieżące wyzwania z jakimi zmagają się rozwijająca się branża. Stworzenia sieci kontaktów między hodowcami, doradcami, specjalistami i środowiskiem naukowym.

Relacja:

W trakcie konferencji omówione zostały tematy dotyczące chowu i hodowli kóz w Polsce, w tym również nowoczesnych rozwiązań w żywieniu, prowadzenia stada i profilaktyki chowu oraz przetwórstwa serów kozich.

Dodatkowo, w celu promocji planowane jest opracowanie materiału filmowego będącego relacją z konferencji. Film zostanie opublikowany na kanale YouTube Kujawsko – Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

[Kliknij tutaj i obejrzyj film z konferencji](#)

Współpraca motorem innowacji na pomorskiej wsi

Organizator: [Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu](#)
Forma: konferencja
Data: 16 września 2023 r.
Miejsce: Lubań

Grupa docelowa: rolnicy, przedstawiciele doradztwa rolniczego, pomorskich grup operacyjnych, przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego, przedstawiciele firm wspierających rozwój obszarów wiejskich, jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele nauki, uczniowie szkół rolniczych, mieszkańcy obszarów wiejskich

Cel: przedstawienie dobrych praktyk współpracy doradztwa rolniczego z podmiotami naukowymi, rolnikami, przedsiębiorcami sektora rolno-spożywczego, samorządami, organizacjami branżowymi i społecznymi, których efektem było wdrożenie nowych, innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie i działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich województwa pomorskiego. Wymiana wiedzy i doświadczeń uczestników oraz tworzenie sieci współpracy do podejmowania przyszłych działań.

Relacja:

Podczas obchodów XXV Kaszubskiej Jesieni Rolniczej w Lubaniu odbyła się konferencja pt.: „*Współpraca motorem innowacji na pomorskiej wsi*”. W trakcie wydarzenia zostały zaprezentowane dobre praktyki współpracy na rzecz innowacji na pomorskiej wsi oraz możliwości współpracy w kolejnych latach w kontekście nowych wyzwań i w ramach sieci AKIS.

Otwarcia konferencji wraz z powitaniem przybyłych gości dokonał Andrzej Dolny – Dyrektor Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu.

W swoim wystąpieniu Dyrektor Andrzej Dolny przedstawił dobre praktyki współpracy na przykładzie historii działalności Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu na terenie województwa pomorskiego.

W panelu dyskusyjnym, prowadzonym przez Katarzynę Jasińską – p.o. Dyrektora Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, wspominano rozwój Ośrodka. Wypowiedzi cenionych pracowników PODR w Lubaniu, panów Tadeusza Gawlika, Antoniego Hajdaczuka oraz Zygmunta Gudewskiego, były okazją do zapoznania się z doświadczeniami w pracy doradczej oraz ich wpływem na rozwój obszarów wiejskich i całokształt Pomorskiego ODR.

Wykład o rozwoju Gdańskiego Stowarzyszenia Agroturystyki (GSA) przedstawiła Pani Krystyna Drag, członek zarządu stowarzyszenia. Prelegentka w swojej prezentacji omówiła historię powstania GSA, bieżące działania i plany rozwoju działalności na terenach wiejskich województwa pomorskiego.

Dodatkowo w ramach operacji zorganizowano także stoisko informacyjno-promocyjne, podczas XXV Kaszubskiej Jesieni Rolniczej w Lubaniu, na którym zaprezentowano dobre praktyki i możliwości współpracy, rozwijano sieć kontaktów oraz rozpowszechniano materiały promocyjne SIR.

[Więcej](#)

Innowacje w chowie i hodowli bydła na przykładzie austriackich gospodarstw

Organizator: [Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu](#)
Forma: wyjazd studyjny
Data: 18-21 września 2023 r.
Miejsce: Austria

Grupa docelowa: dolnośląscy rolnicy, producenci, hodowcy bydła, przedstawiciele doradztwa, świata nauki, mieszkańcy obszarów wiejskich zainteresowani tematyką.

Cel: wymiana wiedzy i doświadczeń, umożliwienie bezpośredniej rozmowy, współpracę podmiotów zainteresowanych innowacjami w rolnictwie, produkcji żywności i na obszarach wiejskich, identyfikację

bieżących problemów oraz podniesienie poziomu wiedzy w zakresie dobrostanu w chowie i hodowli bydła, ze szczególnym uwzględnieniem bydła mięsnego w gospodarstwie.

Relacja:

Podczas wyjazdu uczestnicy odwiedzili 6 innowacyjnych gospodarstw, zajmujących się chowem i hodowlą bydła. Austria od lat jest jednym z krajów o najwyższych standardach dobrostanu zwierząt. Hodowla bydła ma tam długą historię i tradycję, a od 2024 roku zarówno mleko, jak i produkty wołowe z austriackim znakiem jakości AMA, nie będą mogły pochodzić z gospodarstw, stosujących uwięziowy system utrzymywania zwierząt.

Pierwsze z odwiedzonych gospodarstw, należące do państwa Hickelsberger, położone w miejscowości Gamesreith. Oprócz produkcji roślinnej prowadzona jest także produkcja zwierzęca. Gospodarstwo prowadzi sprzedaż bezpośrednią własnych produktów w sklepiku z lokalnymi produktami oraz uczestniczy w austriackim systemie jakości Gutes vom Bauernhof.

Drugie z odwiedzonych gospodarstw prowadzi rodzina Edhofer. Zboże i jaja – to pierwsze główne kierunki gospodarstwa. Właściciele stawiają na dywersyfikację dochodów, dlatego równoległe z hodowlą bydła mięsnego prowadzą dodatkowe rodzaje działalności.

Kolejne gospodarstwo, które odwiedzili uczestnicy wyjazdu jest położone w malowniczej wsi w regionie Lasu Wiedeńskiego. Właściciel zajmuje się hodowlą bydła rasy Angus i Galloway. Na terenie gospodarstwa funkcjonuje ubojnia zbudowana przez dziadka, którą właściciel ponownie uruchomił i wykorzystuje na własne potrzeby lub wynajmuje na czas uboju innym rolnikom.

Czwarte gospodarstwo wielopokoleniowe prowadzi rodzina Dammer. Hodowane było opasowe jest karmione niemodyfikowaną genetycznie paszą, wytwarzaną w gospodarstwie. Gospodarstwo uczestniczy w utworzonym pięć lat temu krajowym systemie AMA, dbającym o dobrostan zwierząt. Kontrola podlega cały proces produkcji od obory do stołu. Udział w systemie daje możliwość uzyskania dodatkowych dopłat do utrzymywanych zwierząt.

Położone nad Dunajem piąte gospodarstwo prowadzi rodzina Bitter. W gospodarstwie o powierzchni 5 ha były hodowane owce, a obecnie bydło rasy Angus. Gospodarze dbają o dobrostan utrzymywanych zwierząt.

Ostatnie odwiedzone gospodarstwo to BioFruhwald. W latach dziewięćdziesiątych właściciele zaczęli od hodowli bydła rasy Limousine i Jersey. W gospodarstwie o powierzchni 75 ha, 50 ha jest dzierżawionych. Oprócz bydła mięsnego, prowadzony jest również chów trzody, kur, gęsi, kóz oraz indyków. Wszystkie zwierzęta są utrzymywane na słomie.

[Więcej](#)

Rok w Winnicy

Organizator: [Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu](#)
Forma: warsztaty
Data: 20 września 2023 r.
Miejsce: woj. dolnośląskie

Grupa docelowa: właściele i pracownicy winnic, początkujący winiarze, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, właściele gospodarstw agroturystycznych, przedstawiciele doradztwa rolniczego, osoby zainteresowane podejmowaniem i rozwojem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań na obszarach wiejskich związanych z winiarstwem.

Cel: przekazanie wiedzy fachowej w zakresie całorocznej pielęgnacji dwuletniej winnicy. Zachęcenie uczestników do rozwijania przedsiębiorczości, co jest szczególnie ważne na obszarach o rozdrobnionej strukturze rolnej oraz niekorzystnych warunkach gospodarowania, gdzie przychody z działalności rolniczej nie są w stanie zapewnić odpowiedniej jakości życia, a które doskonale nadają się do uprawy winorośli. Umożliwienie łączenia nauki z praktyką, możliwość wymiany doświadczeń, nawiązania kontaktów.

Relacja:

Wrzesień to początek zbiorów w winnicy. Czynnikiem wpływającym na dobry zbiór jest także pogoda. Słoneczne lato sprzyja wysokim plonom i ułatwia uzyskanie surowca wysokiej jakości, z którego powstanie później dobre wino. Kolejnym czynnikiem mającym wpływ na czas zbiorów jest uprawiana odmiana winogron.

Termin zbiorów zależy przede wszystkim od dojrzałości fizjologicznej gron. Właściciele winnic przed zbiorami co kilka dni badają zawartość cukru, sprawdzają kwasowość i pH, określając optymalne parametry pod swoje przyszłe wina. Sprawdzenie zawartości cukru w gronach, czy odpowiednio obniżyła się kwasowość, a dominujące w niedojrzałych winogronach roślinne i trawiaste posmaki zmieniły się w aromaty charakterystyczne dla dojrzałych owoców, to niezwykle istotne kwestie. Winogrona po osiągnięciu odpowiedniej dojrzałości nie mogą zbyt długo czekać na zbiór, niekiedy już po 2-3 dniach tracą swoją wartość.

Dojrzałość owoców na zawartość cukru badali także uczestnicy warsztatów. Podczas zajęć praktycznych, pod okiem Kierownika Katedry Ogrodnictwa na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu dr inż. Marty Czaplickiej, wykonali oni analizę laboratoryjną pomiaru zawartości cukru z użyciem refraktometru ze skalą Brix. Badali moszcz uzyskany z gron wyciśniętych podczas zajęć praktycznych i uczyli się, jak mierzyć kwasowość oraz pH owoców. Dr inż. Marta Czaplicka przedstawiła typy dojrzałości owoców i omówiła podstawowe analizy laboratoryjne owoców, które można wykonać we własnym zakresie. O wadach wina, wynikających ze złego stanu sanitarnego owoców oraz o tym, jak im przeciwdziałać opowiedział dr inż. Janusz Mazurek z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Wskazał również, jakie działania należy podjąć w winiarni w przypadku wadliwych owoców.

[Więcej](#)

Działania na rzecz ochrony środowiska

Organizator: [Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie](#)

Forma: szkolenie z wyjazdem studyjnym

Data: 20-22 września 2023 r.

Miejsce: Niemcy

Grupa docelowa: Doradcy rolniczy, pracownicy jednostek doradztwa rolniczego, producenci, rolnicy, mieszkańcy województwa opolskiego, przedstawiciele jednostek naukowych oraz samorządowych.

Cel: ułatwienie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich poprzez efektywną promocję innowacyjnych praktyk z zakresu odnawialnych źródeł energii, w tym gospodarki

niskoemisyjnej, zużycia energii oraz innych działań związanych z ochroną środowiska. Stworzenie możliwości wymiany doświadczeń z zakresu odnawialnych źródeł energii, zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, poprzez możliwość poznania praktyk i działań stosowanych w innych krajach. Transfer wiedzy zmierzający do właściwego i licznego zastosowania odnawialnych źródeł energii przyczynią się do poprawy stanu powietrza poprzez wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej. Pozyskanie nowych partnerów Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w województwie opolskim, wymiany doświadczeń oraz stworzenie możliwości innowacyjnych zastosowań w gospodarstwach.

Relacja:

Wyjazd studyjny obejmował następujące wizyty:

- Referencyjne Gospodarstwo Rolne Agrofarm Nauen, należące do Związku Rolników Brandenburgii, o łącznej powierzchni pól 900 ha, skoncentrowane na produkcji rolnej m.in. roślin energetycznych, produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w instalacjach odnawialnych źródeł energii (tj. wiatraki, instalacje solarne i biogazownie) oraz produkcja ciepła pochodząca jako ciepło odpadowe z biogazowni oraz ciepło pochodzące ze spalania zrębków roślin.
- Spółdzielnia energetyczna, zlokalizowana była w Feldheim, która jest całkowicie niezależna od dostawców energii. Energia elektryczna pochodzi z farm wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych naddających oraz biogazowni.
- Referencyjne gospodarstwo produkcyjne Związku Rolników Saksonii – Agrargenossenschaft „Bergland”. Spółdzielnia ta stanowi 112 członków, 53 pracowników oraz 2 uczniów. Powierzchnia upraw wynosi 1900 ha, z czego 800 ha to użytki zielone, 87 ha to lasy, a 56 ha to tereny pod zalesienie.
- Eksperymentalny dom na wodzie, zacumowany nad brzegiem zbiornika wodnego Bergheider See w południowej Brandenburgii, powstałego po zaprzestaniu działalności kopalni odkrywkowej. Głównym celem, jaki został postawiony przez badaczy, było stworzenie warunków do samowystarczalnego życia na wyspie. Założeniem było, aby po kolejno następujących po sobie 5 dniach słonecznych i kolejnych dwóch dniach pochmurnych, budynek mógł „sam się utrzymać”, dostarczając energii cieplnej, elektrycznej oraz zapewniając dostawę wody wraz z jej oczyszczaniem.
- wizyta w gospodarstwie rolnym działającym od 1991 r. , specjalizującym się w ekologicznej produkcji rolnej, w duchu tzw. aktywnej ochrony środowiska oraz ekologicznego entuzjazmu. Gospodarstwo jest prowadzone w duchu samowystarczalności. Wszystkie instalacje do produkcji ciepła, energii elektrycznej były zaprojektowane przez właściciela gospodarstwa.

[Więcej](#)

Nauka – Praktyce: wymiana wiedzy w obiektach doświadczalnych instytutów naukowych

Organizator: [Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie](#)

Forma: seminarium

Data: 25-26 września 2023 r.,

Miejsce: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB, Puławy

Grupa docelowa: przedstawiciele doradztwa rolniczego, przedstawiciele nauki, rolnicy, inne podmioty zainteresowane tematem.

Cel: upowszechnienie wiedzy dotyczącej nowych technologii uprawy roślin oraz chowu zwierząt w obiektach doświadczalnych instytucji badawczo-naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem praktyk służących dostosowaniu do zmiany klimatu i zachowaniu żyzności gleby, w powiązaniu z doбором gatunków i odmian roślin uprawnych. Ułatwienie

indywidualnych kontaktów między pracownikami nauki i rolnikami oraz doradcami rolniczymi.

Relacja:

Szóste seminarium z cyklu "Nauka – Praktyce: wymiana wiedzy w obiektach doświadczalnych instytutów naukowych", w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Celem wydarzenia było zapoznanie uczestników z działalnością Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach szczególnie z badaniami dotyczącymi nowoczesnych technik uprawy roli i najnowszych badaniami dotyczącymi systemów produkcji, gospodarki zbożowej w Polsce, uprawy ekologicznej, roli i znaczenia roślin bobowatych, wykorzystania pomiarów spektralnych w doświadczeniach i produkcji rolniczej.

Uczestników seminarium przywitał zastępca dyrektora Instytutu prof. dr hab. Mariusz Matyka, a następnie przedstawił ogólne informacje o strukturze, dorobku naukowym i pracach Instytutu na rzecz rolnictwa.

W trakcie pierwszego dnia przedstawiono następujące kwestie badawcze i wdrożeniowe:

- Nowoczesne techniki uprawy roli
- Gospodarka zbożowa w Polsce
- Rola i znaczenie roślin bobowatych grubonasiennych w zmianowaniu i bilansie pasz białkowych w Polsce
- Wykorzystanie pomiarów spektralnych w doświadczeniach i produkcji rolniczej

W drugim dniu seminarium uczestnicy odwiedzili dwa gospodarstwa rolnicze zakładu doświadczalnego; RZD „Kępa” w Puławach oraz RZD „Kępa” – Gospodarstwo Osiny i zapoznali się z ich działalnością. W rolniczym zakładzie doświadczalnym RZD „Kępa” - Puławy przedstawiono pokaz pomiarów spektralnych natomiast w RZD „Kępa” – Gospodarstwo Osiny zapoznano się ze skutkami produkcyjnymi i środowiskowymi badanych w gospodarstwie systemów produkcji rolniczej, przedstawiono efekty ekologicznego doświadczalnictwa odmianowego oraz efekty wykorzystania poplonów w produkcji roślinnej. Na przykładzie doświadczeń uprawowych przedstawiono produktywność kukurydzy i sorga w uprawie ekologicznej.

[Więcej](#)

Sieciowanie w ramach Dolnośląskich Partnerstw ds. Wody – dobre praktyki gospodarowania zasobami wodnymi w woj. dolnośląskim

Organizator: [Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu](#)

Forma: konferencja

Data: 26 września 2023 r.

Miejsce: woj. dolnośląskie

Grupa docelowa: członkowie Dolnośląskich Partnerstw ds. Wody (DPW), w tym przedstawiciele jednostek samorządowych, instytucji odpowiedzialnych za gospodarkę wodną, doradztwa rolniczego, specjaliści w dziedzinie hydrologii w rolnictwie, meteorologii, inżynierii i ochrony środowiska, rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich, a także inne osoby zainteresowane wdrażaniem innowacji w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Cel: była wymiana wiedzy i doświadczeń, a także zaprezentowanie dostępnych narzędzi oraz innowacyjnych rozwiązań związanych z gospodarowaniem zasobami wodnymi w województwie dolnośląskim.

Relacja:

Prelegentami konferencji byli dr inż. Martyna Grzegorzek oraz dr inż. Marcin Wdowikowski z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej, a także Magda Wawrzyniak – absolwentka Politechniki Wrocławskiej i laureatka konkursu „Constructor Temporis Futuri”, promującego innowacyjne rozwiązania z zakresu szeroko pojętej inżynierii środowiska, w zakresie uprawnień budowlanych, instalacji, a także urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych.

Dr inż. Marcin Wdowikowski zaprezentował temat „Dane i narzędzia w planowaniu inwestycji wodnych”. Przedstawił ogólnodostępne serwisy zawierające dane dotyczące warunków hydrologicznych i klimatycznych na terenie Polski. Omówił również innowacyjne narzędzie – program Scalgo Live, który umożliwia dostęp do wartościowych informacji, niezbędnych m.in. do efektywnego zarządzania zlewnią i splywem powierzchniowym, a także do intuicyjnych narzędzi, pozwalających zrozumieć zależności pomiędzy terenem i splywem powierzchniowym, planować działania mitygujące, błękitno-zieloną infrastrukturę czy rozwiązania retencjonujące wodę.

O procesie modelowania opadów, konstrukcji modelu opadowego, systemach kanalizacyjnych oraz usprawnieniu odbioru wód opowiedziała mgr inż. Magda Wawrzyniak. Przedstawiła m.in. modelowanie, jako narzędzie wspomagające zarządzanie wodami opadowymi i systemami odwodnienia oraz omówiła etapy konstrukcji modelu opadowego i wyniki przeprowadzonych badań. Zwróciła też uwagę na przyczyny wzrostu popularności modeli opadowych, wśród których wymienić można m. in. intensywny rozwój miast oraz urbanizację miast i terenów pozamiejskich, utwardzanie i uszczelnianie coraz większej powierzchni, ingerencję w przyrodę, a także ocieplenie i zmiany klimatu, skutkujące coraz częstszymi skrajnymi zjawiskami pogodowymi.

Wody lecznicze na terenie Dolnego Śląska omówiła dr inż. Martyna Grzegorzek z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej. Opowiedziała o tym, czym są wody lecznicze, jakie właściwości chemiczne powinna posiadać woda, aby została uznana za leczniczą, a także na czym polega pozytywny wpływ wód leczniczych na organizm człowieka.

[Więcej](#)

Konferencja Lokalnych Partnerstw do spraw Wody dla Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych

Organizator: [Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu](#)

Forma: konferencja

Data: 28 września 2023 r.

Miejsce: Wąsowo

Grupa docelowa: rolnicy z Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych oraz doradcy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Cel: zainicjowanie współpracy oraz stworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa.

Relacja:

28 września w Wąsowie odbyła się konferencja pod nazwą „Aktywizacja gospodarstw rolnych odpowiedzią na deficyt zasobów wodnych”.

Uczestników przywitał Maciej Szłykiewicz, drugi zastępca dyrektora WODR. Następnie głos zabrał Michał Sosiński, koordynator Lokalnych Partnerstw do spraw Wody w WODR, który przedstawił LPW jako integratora lokalnych społeczności. W dalszej części konferencji zgromadzeni wysłuchali wykładów dotyczących retencji wody.

Program obejmował tematy:

- „Odbudowa próchnicy glebowej w celu poprawy retencji wodnej ” - pan Sławomir Gacek, prezes ProBiotics Polska;
- „Dobre praktyki rolnicze utrzymujące glebę w dobrej kulturze rolnej i chroniące zasoby wodne” - pan Patryk Kokociński, rolnik i laureat konkursu WWF na Rolnika Roku regionu Morza Bałtyckiego 2021;
- „Dobre praktyki retencjonowania wody i nawodnień rolniczych w Top Farms Group” - pan Stefan Jankowiak, były prezes Jagrol Top Farms Wielkopolska.

Po części dyskusyjnej uczestnicy konferencji przenieśli się do Sielinka, gdzie na poletkach WODR mogli obejrzeć deszczownię mostową i uzyskać informacje na temat nowoczesnych metod nawadniania, które omówił pan Tomasz Łuszczczyk z firmy Łukomet.

[Więcej](#)

Zespół tematyczny ds. hodowli bydła mlecznego

Organizator: [Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie](#)
Forma: spotkanie
Data: 28 września 2023 r.
Miejsce: Elżbiecin

Grupa docelowa: rolnicy, hodowcy bydła, przedstawiciele jednostek naukowych, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele instytucji świadczących usługi doradcze, osoby zainteresowane działaniem Współpraca, potencjalni członkowie grup EPI oraz inne osoby zainteresowane tematem.

Cel: aktywizacja hodowców bydła mlecznego z województwa podlaskiego w ramach potencjalnych inicjatyw i rozwiązań, które mogą być podstawą do aplikowania w ramach działania "Współpraca" do tworzenia grup operacyjnych EPI, ukierunkowanych na realizację innowacyjnych projektów, związanych z chowem i hodowlą bydła mlecznego. Poznanie, wymiana wiedzy i doświadczeń, pomiędzy podlaskimi rolnikami, hodowcami bydła, doradcami, przedsiębiorcami czy przedstawicielami świata nauki. Poprzez udział w spotkaniach uczestnicy będą mieli bezpośredni wpływ na wybór tematów omawianych podczas kolejnych spotkań, ukierunkowanych na ich potrzeby. Wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu zrównoważonego rozwoju, dobrostanu i żywienia bydła ze środowiska naukowego do praktyki. Wspieranie przepływu branżowej i specjalistycznej wiedzy i informacji, ułatwianie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

Relacja:

Pierwsze spotkanie członków zespołu tematycznego, podczas którego uczestnicy mogli przedyskutować kwestie związane z częstymi problemami w hodowli bydła mlecznego z jakimi spotykają się na co dzień.

Ekspertem w dziedzinie omawianych tematów był dr hab. Marcin Gołębiowski profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Podczas spotkania zostały poruszone tematy związane z zacieleniem krów, gdzie skupiono się na problemach z reprodukcją w stadach. Prowadzący spotkanie przedstawił główne czynniki jakie mają znaczenie w ilości zacieleń oraz przedstawił pewne rozwiązania i zalecenia, które wpływają na znaczną poprawę efektywności reprodukcji w stadach .

Drugi poruszony temat to Ochów cieląt – na co zwrócić uwagę, aby osiągnąć zakładane rezultaty? Również ten temat został omówiony ze szczegółami, w pierwszej kolejności mówiono o problemach i czynnikach pogłębiających problemy w odchowie cieląt natomiast w drugiej części przedstawiono rozwiązania, które wpływają na poprawę żywotności odchowywanych cieląt.

Po przeprowadzonych wykładach rozpoczęła się dyskusja. Hodowcy mieli możliwość porozmawiać o swoich problemach, które pojawiają się w ich stadach oraz jednocześnie przedyskutować temat i uzyskać wskazówki w jaki sposób je rozwiązać.

Melioracje a wykorzystanie naturalnych cieków wodnych do nawadniania rolniczego

Organizator: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu

Forma: wyjazd studyjny

Data: 28-29 września 2023 r.

Miejsce: teren Wodociągów Miejskich w Chojnicach i Oczyszczalni Ścieków

Grupa docelowa: przedstawiciele Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, administracji publicznej, spółki wodnej, izby rolniczej, lasów państwowych, parków narodowych i krajobrazowych, instytutów naukowych/ uczelni rolniczych, organizacji pozarządowych, rolnicy, właściciele stawów rybnych, przedstawiciele doradztwa rolniczego, przedsiębiorcy mający oddziaływanie na stan wód na danym terenie, inne podmioty zainteresowane tematem.

Cel: rozwój współpracy oraz sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich województwa pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa.

Relacja:

Spotkanie rozpoczął moderator Marcin Pacyno, który przedstawił uczestnikom spotkania jego program. Następnie koordynator projektu omówił sprawy bieżące Lokalnych Partnerstw do spraw wody w województwie pomorskim. Dr hab. inż. Tomasz Kolarski z Uniwersytetu Gdańskiego przedstawił wykład „Prace utrzymaniowe na ciekach wodnych; kompromis pomiędzy potrzebami gospodarki i środowiska”.

Kolejnym prelegentem był kierownik oczyszczalni ścieków w Chojnicach Marcin Krzywosiądzki, który przybliżył pracę oczyszczalni ścieków i jej usługi polegające między innymi na czyszczeniu stawów i cieków wodnych maszyną typu Truxor.

Po części wykładowej uczestnicy wyjazdu szkoleniowego mieli okazję zobaczyć część praktyczną, gdzie zostały zademonstrowane prace maszyn do utrzymania cieków wodnych. Pierwszą prezentacją było przedstawienie i pokazanie pracy amfibii Truxor, której zadaniem było oczyszczenie stawu z pływającej roślinności. Przed przystąpieniem do prac maszyna została omówiona z przedstawieniem jej możliwości pracy na wodzie.

Kolejną prezentacją było pokazanie pracy koparki z podczepioną pompą refulacyjną do odpompowywania narzutów typu piasek z dna rzeki.

[Więcej](#)

Nowe technologie i innowacyjne rozwiązania w pszczelarstwie

Organizator: [Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w z/s w Bratoszewicach](#)

Forma: wyjazd studyjny

Data: 28-30 września 2023 r.

Miejsce: Małopolska i Podkarpacie

Grupa docelowa: pszczelarze, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele nauki, przedstawiciele doradztwa rolniczego, osoby zainteresowane tematem.

Cel: zapoznanie uczestników z innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie wytwarzania miodów i produktów pszczelich oraz z nowymi technologiami do sprawnego zarządzania pasieką. Zdobyć przez uczestników wiedzy na temat nowoczesnych linii technologicznych i sprzętu pszczelarskiego do

produkcji miodu oraz ekonomiki w gospodarstwach pasiecznych, wykorzystania apiterapii, tradycji pszczelarskich i kulinarnych w celu zróżnicowania dochodów pasiek. Poznanie dobrych przykładów dywersyfikacji dochodów w gospodarstwach pasiecznych.

Relacja:

W trakcie wyjazdu pszczelarze odbyła się wizyta na pasiece Radwan - pasieka rodzinna, którą prowadzoną wspólnie ojciec i syn: Albert Radwan i Maciej Radwan. Założona w 1965 r. i ciągle jest w rozwoju. Tradycje pszczelarskie sięgają tu wielu pokoleń. Ze względu na lokalizację pasiek oraz wędrówkę, na przestrzeni roku kalendarzowego pozyskują następujące odmiany miodów: mniszkowy, rzepakowy, akacyjny, wielokwiatowy, malinowy, lipowy, nawłociowy, nektarowo - spadziowy, spadziowy jodłowy.

Kolejnym punktem wyjazdu była wizyta na Pasiece Kraków - pasieka miejska składa się z 10 pasiek po 5 uli każda i są zlokalizowane na dachach budynków krakowskich. Wiceprezes Zrzeszenia Pszczelarzy Krakowskich Andrzej Kulig zabrał pszczelarzy na dach Galerii Kazimierz i opowiedział o pasiece. Kraków jest pierwszym ośrodkiem miejskim w Polsce, które zdecydowało się założyć własne pasieki. Projekt jest realizowany we współpracy ze Zrzeszeniem Pszczelarzy Krakowskich.

Ciekawym punktem wyjazdu była wizyta w kompleksie ŁYSONŃ. Pszczelarze zwiedzili Apilandię – Interaktywne Centrum Pszczelarstwa, spotkali się z przedstawicielem firmy, który zapoznał ich z działaniami firmy oraz z najnowocześniejszym sprzętem pszczelarskim. Ostatnim punktem programu była wizyta pszczelarzy na XVIII Podkarpackim Święcie Miodu. W trakcie święta można degustować miody i oddać głos na najlepszy miód. Uczestnicy mieli okazję poznać ofertę podkarpackich pasiek oraz wymienić doświadczenia z lokalnymi pszczelarzami.

W trakcie wyjazdu pszczelarze wysłuchali również wykładów. Dr Jerzy Kuck - naukowiec, pszczelarz, praktyk, zapoznał uczestników z innowacyjnymi technologiami wykorzystywanymi do sprawnego zarządzania pasieką, monitorowania rodzin pszczelich oraz nowoczesnymi liniami technologicznymi i sprzętem pszczelarskim do produkcji miodu. Natomiast Marek Barzyk - prezes Krośnieńskiego Koła Pszczelarzy i mistrz pszczelarski prowadzący pasiekę ekologiczną poprowadził wykład nt. dobrych przykładów dywersyfikacji dochodów w gospodarstwach pasiecznych.

[Więcej](#)

Lubelskie Forum Innowacji Rolniczych

Organizator: [Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli](#)
Forma: konferencja
Data: 29 września 2023 r.,
Miejsce: Puławski Park Naukowo-Technologiczny

Grupa docelowa: członkowie grup operacyjnych, osoby zainteresowane utworzeniem nowych grup operacyjnych, a także efektami grup działających na Lubelszczyźnie, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele doradztwa rolniczego oraz przedstawiciele samorządu rolniczego, jednostek naukowych, organizacji działających na rzecz rolnictwa, osoby zainteresowane tematem innowacji w rolnictwie.

Cel: poszerzenie wiedzy i wymiana doświadczeń w zakresie innowacji w rolnictwie, upowszechnienie wiedzy dot. rolnictwa precyzyjnego oraz innowacyjnych technologii produkcji rolniczej. Tworzenie sieci kontaktów i współpracy pomiędzy partnerami, usprawniając transfer wiedzy między nauką a praktyką. Nawiązanie kontaktów, które w przyszłości będą skutkowały utworzeniem grup operacyjnych w ramach działania „Współpraca”.

Relacja:

Uroczystego otwarcia i powitania zaproszonych gości dokonał Dyrektor LODR w Końskowoli pan Wiesław Orzędowski. Podczas konferencji zaprezentowano dotychczasowe efekty wdrażania działania „WSPÓŁPRACA”.

Jako dobre przykłady z województwa lubelskiego zaprezentowały się dwie grupy operacyjne. Pan dr inż. Łukasz Kopiński przedstawił Grupę Operacyjną Owoce 4.0, której członkiem jest również LODR w Końskowoli. Grupa pracuje nad wdrożeniem technologii automatycznej identyfikacji występowania szkodników na plantacji porzeczki oraz punktowego oprysku selektywnym preparatem. O wielu swoich realizowanych projektach w ramach działania Współpraca opowiedział również p. Łukasz Czech, dotyczą one np. innowacji w produkcji i przechowywaniu ziemniaka, wykorzystanie danych satelitarnych do wytworzenia map nawadniania, nawożenia. Stacje pogodowe i połączone do nich czujniki dostarczają ważnych informacji o glebie, uprawach i warunkach panujących na polu, w tym o temperaturze powietrza i gleby, wilgotności względnej, temperaturze gleby, opadach deszczu, prędkości i kierunku wiatru i innych. O pozyskiwaniu, a przede wszystkim wykorzystaniu odpowiednich danych opowiedział pan Marek Wilanowski z Firmy Metos Polska sp. z o.o.

Obecnie szybko rozwija się technologia ogniw paliwowych zasilanych głównie wodorem (który prawdopodobnie będzie paliwem przyszłości). Priorytetami w rozwoju technologii ogniw paliwowych są bezpieczeństwo, ekologia, ekonomia i prace naukowo-badawcze. O swoich prowadzonych doświadczeniach i pracach badawczych w zakresie ogniw paliwowych podczas konferencji opowiedział dr hab. inż. Adam Ekielski prof. SGGW. Przedstawiciel Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie dr hab. inż. Tomasz Czech prof. URK przybliżył zakres realizowanych projektów i wypracowane innowacyjne rozwiązania. Pierwsze to urządzenie mikrofalowe (robot zdalnie sterowany) do niszczenia roślin inwazyjnych, w szczególności barszczu Sosnowskiego. Drugie rozwiązanie to łązik rolniczy HUGO. Pani dr Anna Ogar z Insignes Labs Sp. z o.o. pracuje nad stworzeniem nowej linii produktów biologicznych dla sektora agro. To biologiczne i mineralne preparaty bez syntetycznych komponentów, pozwalające na prowadzenie rolnictwa zrównoważonego. W swoim wystąpieniu p. dr inż. Jerzy Próchnicki, ekspert branży AGRO, podkreślał, że przyszłość produkcji żywności leży w optymalizacji procesów, czyli dostosowaniu do zmian: klimatu, warunków glebowych, organizacji gospodarstw oraz potrzeb rynku.

[Więcej](#)

Sezon pasieczny - przekrój przez wszystkie etapy prac w tradycyjnej i innowacyjnej pasiece

Organizator: [Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w z/s w Bratoszewicach](#)

Forma: szkolenia

Data: 14.07., 15.07., 28.07., 29.07., 11.08., 12.08., 02.09.2023 r. 2023 r.

Miejsce: woj. łódzkie

Grupa docelowa: pszczelarze, osoby zawodowo i hobbystycznie zajmujące się prowadzeniem pasiek, osoby zainteresowane tematyką, członkowie związków, kół pszczelarskich.

Cel: wspieranie i rozwój pszczelarstwa oraz podnoszenie świadomości producentów rolnych na temat zagrożenia bioróżnorodności, giniecia owadów zapylających, a w szczególności pszczoły miodnej. Propagując innowacyjne technologie - podniesienie poziomu wiedzy i świadomość osób związanych z

pszczelarstwem. Unowocześnienia gospodarstw pasiecznych znajdujących się na terenie woj. łódzkiego oraz nabycie nowych doświadczeń i wiedzy z zakresu hodowli pszczoł co bez wątpienia przyczyni się do zwiększenia jakości produkcji oraz rentowności gospodarstw na terenie woj. łódzkiego.

Relacja:

W roku 2023 odbył się cykl siedmiu szkoleń z warsztatami na pasiece pokazowej ŁODR pn. „Sezon pasieczny - przekrój przez wszystkie etapy prac w tradycyjnej i innowacyjnej pasiece” w ramach projektu pn. „Innowacyjna gospodarka pasieczna”

Cykl szkoleń z warsztatami pozwolił na przeprowadzenie początkujących pszczelarzy przez cały sezon pasieczny, gdzie zdobyli kompleksową wiedzę dającą możliwość pracy już w swoich własnych gospodarstwach pasiecznych. Uczestnicy poznali pracę na tradycyjnych ulach, ale również pracę na innowacyjnych ulach flow hive.

W trakcie zajęć przybliżono uczestnikom historię rozwoju technologii pszczelarstwa, fizykę uli flow hive oraz w praktyce zobaczyli jak wygląda miodobranie. W trakcie zajęć na tradycyjnych ulach zostały omówione tematy związane m.in. z wyborem miejsca i organizacją pasieki, zagadnieniem rójki w gospodarce pasiecznej, tworzeniem odkładów, wymianą matek, leczeniem rodzin pszczelich, wyposażeniem pracowni pasiecznej, itd. W trakcie warsztatów uczestnicy mieli okazję wykonywać wszystkie czynności przy ulach oraz w pracowni pasiecznej, m.in. sami przygotowali ramki i wtapiali węzę, brali aktywny udział w przeglądzie rodzin pszczelich, poddawali leki oraz podkarmiali pszczoły, odsklepiali i wirowali ramki pszczele.

Wykłady i warsztaty na tradycyjnych ulach poprowadziła mgr Justyna Babicka, pszczelarka, właścicielka gospodarstwa pasiecznego „Pszczeli Gaj”, natomiast swoją wiedzę i doświadczeniem przy prowadzeniu nowoczesnej gospodarki pasiecznej na ulach flow hive podzielił się mgr inż. Piotr Wypych, właściciel Pasieki "Flow" Miody Doliny Bystrzycy.

[Więcej](#)

Dni Pola Minikowo – innowacyjne rozwiązania dla zrównoważonego rolnictwa

Organizator: [Kujawsko – Pomorsko Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie](#)

Forma:

Data: III kwartał 2023 r.

Miejsce: woj. kuj.-pom.

Grupa docelowa: rolnicy, przedstawiciele doradztwa rolniczego, pracownicy uczelni i jednostek naukowych, przedsiębiorcy, studenci kierunków rolniczych, inni zainteresowani tematyką projektu.

Cel: upowszechnienie i propagowanie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego innowacji w produkcji roślinnej, szczególnie w ujęciu prowadzenia rolnictwa zrównoważonego. Popularyzacja postępu

hodowlanego roślin uprawnych jak i nowatorskich rozwiązań w obszarze technologii, nawożenia, ochrony roślin i nawadniania. Na poletkach odmianowych zaprezentowanie potencjału hodowlanego szerokiej gamy gatunków roślin uprawnych. Wymiana fachowej wiedzy w obszarze postępu hodowlanego, ochrony roślin, nawożenia oraz nawadniania, a także innowacji w obszarze rolnictwa precyzyjnego.

Relacja:

W ramach projektu odbyły się następujące wydarzenia:

Debata pn. „ROLNICTWO DZIŚ I JUTRO”, na temat konkurencyjności polskich produktów rolnych na rynku krajowym i międzynarodowym.

[Więcej](#)

Konkurs i promocja nowych odmian ziemniaka.

[Więcej](#)

Prezentacja i omówienie gatunków roślin zielarskich prezentowanej na kolekcji w Minikowie.

[Więcej](#)

Dzień Kukurydzy – warsztaty i pokazy polowe

[Więcej](#)

Rynek Marszałkowski Prosto od Rolnika

Organizator: [Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w z/s w Bratoszewicach](#)

Forma: szkolenia

Data:

Miejsce: Łódź

Grupa docelowa: rolnicy, producenci żywności (RHD, dostawy bezpośrednie, sprzedaż bezpośrednia, produkcja marginalna, lokalna i ograniczona (MLO), przedstawiciele nauki, pracownicy jednostek doradztwa rolniczego.

Cel: zachęcenie rolników produkujących żywność do współpracy w zakresie tworzenia grup operacyjnych EPI ukierunkowanych na realizację

innowacyjnych projektów w zakresie krótkich łańcuchów żywności oraz do udziału w projektach badawczo-wdrożeniowych, tj. przystąpienia do konsorcjów realizujących takie projekty w ramach działania "Współpraca". Rozwój lokalnych rynków produktów wysokiej jakości; podniesienie poziomu wiedzy w zakresie wspólnej promocji, budowania wspólnej marki; skracania łańcuchów dostaw wśród łódzkich rolników; budowanie świadomości konsumenckiej w zakresie produktów wytwarzanych przez lokalnych rolników.

Relacja:

W ramach projektu Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego zs. w Bratoszewicach utworzył w Łodzi rynek, jako nową, innowacyjną metodę bliższej współpracy i aktywizacji rolników do podjęcia wielopodmiotowego partnerstwa na rzecz tworzenia wspólnych, innowacyjnych projektów w ramach działania "Współpraca".

W tworzenie i kreowanie ryneczka są zaangażowani rolnicy i producenci żywności, którzy aplikowali w ostatnim naborze do działania "Współpraca" i otrzymali dofinansowanie. Rolnicy służą swoją wiedzą i doświadczeniem w informowaniu nowych rolników o możliwościach jakie daje działanie "Współpraca" oraz szerzą dobrą praktykę już zrealizowanych projektów co może zachęcić nowych potencjalnych członków grup operacyjnych do udziału w projektach badawczo-wdrożeniowych w kolejnych naborach działania "Współpraca". Najbardziej opiniotwórczą grupą dla praktyki rolniczej są inni rolnicy.

W trakcie ryneczków prowadzimy punkt informacyjny, gdzie dyżury pełnią brokerzy innowacji, którzy na bieżąco prowadzą konsultacje z zainteresowanymi rolnikami oraz przekazują szczegółowe informacje na temat działania "Współpraca". Inicjatywa pozwala na bezpośredni kontakt brokerów z rolnikami, budowanie zaufania, a wspólne działania będą stanowić podstawy do dalszej współpracy przy innowacyjnych projektach. Warunkiem wystawienia się na ryneczku jest otwartość na współpracę i innowacje oraz dostępność na konsultacje z tworzącymi się grupami operacyjnymi, które szukają potencjalnych członków do swoich grup.

[Więcej](#)

Dary z ula

Organizator: [Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie](#)
Forma: publikacja
Data: III kwartał 2023 r.
Miejsce: n/d

Grupa docelowa: pszczelarze, rolnicy, przedstawiciele doradztwa rolniczego, jednostki naukowe, przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego, mieszkańcy obszarów wiejskich, inne podmioty zainteresowane tematyką

Cel: zaprezentowanie zagadnień z zakresu produktów pszczelich, ze szczególnym naciskiem na miód w nowej odsłonie, odpowiadający coraz bardziej wymagającym konsumentom. Dzięki nowym produktom pszczelich oraz nowoczesnej formie ich sprzedaży, gospodarstwa pasieczne mogą poprawić swoją dochodowość. Z drugiej strony publikacja będzie też formą edukacji zachęcającą do wprowadzenia produktów pszczelich w codziennej diecie.

Relacja:

Broszura z zakresu produktów pszczelich. Tematyka zgodna z najnowszą wiedzą najlepszych uczelni rolniczych.
[Pobierz publikację](#)

ODDZIAŁ W WARSZAWIE

CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE

tel.: [+48 22 27 42 327](tel:+48222742327)

e-mail: warszawa@cdr.gov.pl

---

www.ksowplus.pl

Dokument opracowano na podstawie informacji udostępnionych Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

Skład i redakcja – Iwona Ryć i.ryc@cdr.gov.pl